

7, 44,

90,

98

Glavni urednik
i izvršni odbor

SLUŽBENI GLASNIK

OPŠTINE LOPARE

144

GODINA XI BROJ 5 LOPARE, 17. 5. 1974 g.

Glasnik izdaje Skupština Opštine Lopare, a uređuje Odeljenje za opštu upravu i društvene službe. Odgov. ured.: Radmila Novaković. — Glasnik izlazi po potrebi. Godišnja pretplata iznosi _____ N. dinara, a vrši se u korist računa 1223-6-22

Na osnovu člana 267. Ustava Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine Skupština opštine Lopare na zajedničkoj sjednici Opštinskog vijeća i Vijeća radnih zajednica održanoj 28. februara 1974. godine, d o n o s i

S T A T U T

OPŠTINE LOPARE

OSNOVNA NAČELA

Opština Lopare /u daljem tekstu: opština/ je samoupravna i osnovna društveno-politička zajednica, zasnovana na vlasti i samoupravljanju radničke klase i svih radnih ljudi.

U opštini se uspostavlja i razvija i ovim Statutom zajamčuje takvo društveno uređenje koje se zasniva na odnosima među ljudima kao slobodnim i ravnopravnim proizvođačima i stvaraocima čiji rad služi isključivo zadovoljavanju njihovih ličnih i zajedničkih potreba.

U opštini radni ljudi stvaraju i obezbeđuju uslove za život i rad, usmjeravaju društveni razvoj, ostvarivaju i usklađuju svoje interese i na osnovu načela solidarnosti zadovoljavaju zajedničke potrebe i vrše političku vlast i upravljaju društvenim poslovima.

U ostvarivanju svojih zajedničkih interesa u opštini, radni ljudi odlučuju u osnovnim organizacijama udruženog rada, mjesnim i samoupravnim interesnim zajednicama i drugim oblicima samoupravnog udruživanja, u društveno-politi-

čkim organizacijama samoupravnim sporazumjevanjem i društvenim dogovaranjem, a o zajedničkim poslovima koji se po prirodi stvari ne mogu vršiti u tim organizacijama i zajednicama putem delegata u Skupštini opštine, skupštine SR BiH i SFRJ i drugim organima samoupravljanja.

Savez komunista kao revolucionarna i jedinstvena organizovana vodeća idejna i politička snaga radničke klase i svih radnih ljudi u izgradnji samoupravnog socijalizma ostvarivanja solidarnosti radnih ljudi i građana i bratski i jedinstva, osnovni je pokretač i nosilac političke aktivnosti u daljnjem razvoju socijalističke revolucije i socijalističkih samoupravnih odnosa.

U Socijalističkom savezu radnog naroda radni ljudi i građani, društveno-političke organizacije i sve organizovane socijalističke snage sa Savezom komunista na čelu, ostvaruju političko i akciono jedinstvo socijalističke snage u usmjeravanju društvenog razvoja na osnovama vlasti i samoupravljanja radničke klase i svih radnih ljudi.

Posebno se u Socijalističkom savezu radnog naroda stvaraju uslovi za svestrano učesće omladine i njenih organizacija u društvenom i političkom životu opštine.

Kroz Sindikat se radnička klasa i radni ljudi zalažu za takav društveno-ekonomski položaj i ulogu radnika koji odgovaraju interesima i težnjama radničke klase i stvaranje odlučujuće uloge radnika u upravljanju društvenom reprodukcijom.

Opštenarodna odbrana je redovna i trajna funkcija samoupravnog socijalističkog društva, neprikosnoveno i neotuđljivo pravo i dužnost radnih ljudi i građana, organizacija udruženog rada, mjesnih i interesnih zajednica i drugih samoupravnih organizacija i zajednica, društveno-političkih i drugih društvenih organizacija i organa u opštini. Opštenarodna odbrana organizuje se i priprema u okviru jedinstvenog sistema odbrane SFRJ od svake agresije, a ostvaruje se u okviru redovne djelatnosti svih društvenih faktora u opštini.

U ostvarivanju svojih prava i dužnosti Opština saradjuje sa drugim opštinama, podržava inicijative za zajedničko nastupanje i rješavanje poslova od zajedničkog interesa, daje inicijative u raznim oblicima saradnje i podstiče saradnju organizacija udruženog rada i drugih organizacija i zajednica na svom području.

Konkretizujući ova načela koja predstavljaju

idejnu osnovu i obavezni pravac tumačenja Statuta, ovim Statutom se u skladu sa Ustavom utvrđuju prava i dužnosti opštine i način njihovog ostvarivanja, odnosi između radnih ljudi, organizacija udruženog rada, mjesnih zajednica, samoupravnih interesnih zajednica i drugih samoupravnih organizacija i zajednica u ostvarivanju zajedničkih interesa; organizacija Skupštine opštine i njenih organa; oblici neposrednog učešća građana u vršenju društvenih poslova kao i druga pitanja, od interesa za opštinu.

I OPŠTINA LOPARE

Član 1.

Opština Lopare je samoupravna i osnovna društveno-politička zajednica zasnovana na vlasti i samoupravljanju radničke klase i svih radnih ljudi koji žive na njenom području.

Član 2.

Područje opštine Lopare obuhvata naseljena mjesta: Bobetino Brdo, Brezje, Brijest, Brnjik, Brusnica, Celić, Drijenča, Humci, Jablanica, Koraj, Kozjak, Koretasi, Labucka, Lipovice, Lopare, Lopare Selo, Lukavica, Mačkovac, Miladići, Milino Selo, Mirošavci, Mrtvica, Nahvioci, Peljave, Piperi, Pukiš, Puškovac, Podgora, Pirkovci, Priboj, Ratkovići, Smiljevac, Sibošnica, Tobut, Vakuf, Velino Selo, Visori, Vražići i Vukosavci.

Promjena granica opštine Lopare može se vršiti, ali po prethodno pribavljenom mišljenju zainteresovanih radnih ljudi i građana uz saglasnost skupština zainteresovanih opština.

Član 3.

Sjedište opštine je u Loparama.

Opština Lopare /u daljem tekstu: Opština/ ima svojstvo pravnog lica.

Član 4.

Stanovnicima opštine smatraju se svi stanovnici opštine koji na njenom području imaju stalno prebivalište

Skupština opštine Lopare može građane Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i državljane drugih zemalja, uz njihovu saglasnost, proglasiti počasnim građanima opštine u znak priznanja za njihov vanredan rad i postignute rezultate u izgradnji socijalizma i samoupravljanja, unapredjenja medjuopštinske i medjunarodne saradnje i očuvanju mira u svijetu, kao i postignutih posebnih rezultata na polju nauke i kulture.

Član 5.

Josip Broz Tito, Predsjednik Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije je prvi počasni građanin opštine Lopare, proglašen na svečanoj sjednici Narodnog odbora opštine 28. aprila 1962. godine.

Član 6.

U cilju davanja društvenog priznanja za naročito dostignuća i rezultate u svim oblastima, a naročito u privredi, društvenom radu, nauci, kulturi, umjetnosti i zdravstvu, pojedinim građanima, radnim i drugim organizacijama i državnim organima, mogu se davati novčane nagrade, pismene pohvale i plakete, kao posebno priznanje za samoprijegoran rad u odgovarajućoj oblasti.

Skupština opštine posebnim aktom utvrđuje sredstva za novčane nagrade, visinu nagrade, način dodjeljivanja nagrada, pismenih pohvala i plaketa kao i ostala pitanja u vezi određaba prethodnog stava.

II PRAVA I DUŽNOSTI OPŠTINE

Član 7.

Prava i dužnosti Opštine utvrđuju se Ustavom i ovim Statutom.

Član 8.

U Opštini se trajno obezbeđuju samoupravni i socijalistički proizvodni ođnosi.

Radni ljudi u Opštini, kao samoupravnoj i osnovnoj društveno-političkoj zajednici, vrše funkciju vlasti i upravljaju društvenim poslovima, stvaraju i obezbeđuju uslove za privredni i društveni razvoj i uskladjuju svoje interese po načelu solidarnosti, uzajamnosti i raskoljeli prema rezultatima rada.

Član 9.

U Opštini se obezbeđuju materijalni uslovi za rad i razvitak proizvodnih snaga i porast društvenog i ličnog standarda u skladu sa uslovima i potrebama Opštine i privrednom politikom društvene zajednice.

Član 10.

U okviru prava i dužnosti Opštine utvrdjenih Ustavom SFRJ, Ustavom SR BiH /u daljem tekstu: Ustav/ i ovim Statutom, u Opštini se preko opštinskih organa i organizacija:

1/ stvaraju i razvijaju materijalni i drugi uslovi za život i rad i za samoupravno zadovoljavanje materijalnih, socijalnih, kulturnih i drugih zajedničkih potreba radnih ljudi i građana,

2/ uskladjuju pojedinačni i zajednički interesi sa opštim interesima, obezbeđuje ostvarivanje solidarnosti radnih ljudi,

3/ usmjerava i uskladjuje privredni i društveni razvoj, posebno u oblasti vaspitanja i obrazovanja, kulture, fizičke i tehničke kulture, zdravstva, socijalne zaštite i komunalnih službi,

4/ obezbeđuju opšti uslovi za rad i privredjivanje, za zapošljavanje, snabdijevanje građana i za vršenje uslužnih djelatnosti,

5/ uređuju odnosi od neposrednog interesa za radne ljude i građane u opštini,

6/ organizuje vršenje poslova od zajedničkog i opšteg društvenog interesa i obrazuju organi samoupravljanja i vlasti za vršenje tih poslova,

7/ obezbjeđuje neposredno izvršavanje zakona, ako njihovo izvršavanje nije ustavom i zakonom stavljeno nadležnost organa širih društveno-političkih zajednica,

8/ obezbjeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda prava i dužnosti čovjeka i građanina,

9/ obezbjeđuje ostvarivanje ravnopravnosti naroda i narodnosti, obezbjeđuju uslovi za razvoj kulture narodnosti,

10/ štiti zakonitost i sigurnost ljudi i imovine i javni red i mir,

11/ uređuje korišćenje zemljišta i dobara u opštoj upotrebi,

12/ utvrđuje i sprovodi politika stambene izgradnje, stanarina i održavanja stanova i stambenih zgrada, stvaraju uslovi za racionalnu stambenu izgradnju i za obezbjeđenje stanova odredjenim kategorijama radnih ljudi i građana, uređuju odnosi u stambeno-komunalnoj oblasti,

13/ utvrđuje i sprovodi politiku uređenja prostora i određuje njegova namjena, usmjerava i uređuje izgradnja gradova i drugih naselja, kao i područja s posebnom namjenom,

14/ uređuje i obezbjeđuje zaštita i unapređivanje čovjekove sredine,

15/ uređuje i organizuje narodna odbrana,

16/ organizuje i obezbjeđuje društvena samozaštita i društvena kontrola,

17/ vrše i druga prava i dužnosti utvrđene ustavima i Statutom opštine.

Član 11.

U Opštini se radnim ljudima i građanima omogućuje ostvarivanje prava na rad, životni standard, osnovno obrazovanje i socijalnu sigurnost na osnovu principa solidarnosti i razvojem samoupravnih proizvodnih snaga.

U Opštini se obezbjeđuje socijalna sigurnost radnih ljudi i građana i garantuje minimalni lični dohodak.

Član 12.

Opština vodi posebnu brigu o građanima Opštine koji se nalaze na privremenom radu u inostranstvu.

Skupština opštine posebnim aktima utvrđuje mjere za ostvarivanje prava i dužnosti građana Opštine koji se nalaze na privremenom radu u inostranstvu.

Član 13.

Radi obezbjeđivanja materijalne i socijalne sigurnosti i stabilnosti radnih ljudi i stvaranja potrebnih uslova za njihov život i rad u Opštini se odgovarajućim programima, donesenim na osnovama samoupravnog sporazumjevanja i društvenog dogovaranja, propisima kao i neposrednom aktivnošću i djelovanjem osnovnih organizacija udruženog rada, interesnih zajednica, organa opštine, društveno-političkih organizacija i drugih samoupravnih organizacija i zajednica utvrđuje i sprovodi socijalna politika.

Član 14.

Pravo i dužnost opštine da obezbjeđuje uslove za očuvanje i razvoj prirodnih i radom stvorenih vrijednosti čovjekove sredine, kao i da sprečava i otklanja štetne posljedice koje zagađenjem vazduha, zemlje i vode ili na drugi način ugrožava te vrijednosti i dovode u opasnost zdravlje i život ljudi.

Član 15.

Radi osiguranja imovine i lica na načelima uzajamnosti i solidarnosti u Opštini se podstiče udruživanje sredstava organizacija udruženog rada, samoupravnih interesnih zajednica i drugih društveno-pravnih lica i građana zajednice osiguranja i saglasno zakonu osnivanje zajednica osiguranja samoupravnim sporazumima.

U cilju osiguranja društvene imovine i dobara opštoj upotrebi kojima upravlja, Opština udružuje sredstva i saglasno zakonu osniva zajednice osiguranja sa organizacijama udruženog rada, samoupravnim interesnim zajednicama i drugim društvenim pravnim licima.

III NAČIN OSTVARIVANJA PRAVA I DUŽNOSTI OPŠTINE

1/ Usmjeravanje privrednog i društvenog razvoj opštine

Član 16.

Radni ljudi u osnovnim organizacijama udruženog rada, u mjesnim i interesnim zajednicama, kao i u drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama na osnovama samoupravnog sporazumijevanja i društvenog dogovaranja, usklađuju i usmjeravaju društveno-ekonomski razvoj.

Član 17.

Društvenim planom, prostornim, urbanističkim i drugim planovima i programima razvoja opštine:

- uskladjuje se i usmjerava razvitak proizvodnih snaga i utvrđuju se osnove privrednog kretanja,

- usmjerava i uskladjuje razvoj djelatnosti koje se finansiraju iz doprinosa radnih ljudi i organizacija udruženog rada,

- utvrđuju se mjere za prostorni razvoj gradskog područja i naseljenih mjesta na teritoriji opštine i utvrđuje se politika urbanizacije i uređivanja naselja,

- usmjerava se razvoj stambeno-komunalne izgradnje i utvrđuju se osnove stambene politike,

- utvrđuju se osnovni ciljevi zdravstvene i socijalne politike i glavni pravac i način njenog ostvarivanja,

- utvrđuju se osnovni ciljevi politike obrazovanja, vaspitanja, kulture i fizičke kulture i glavne pravce i način ostvarivanja,

- utvrđuju se okviri opšteg bilansa sredstava opšte i zajedničke potrošnje,

- utvrđuju se i drugi zajednički interesi i mjere za uskladjivanje i usmjeravanje privrednog i društvenog razvoja.

Član 18.

Samoupravnim sporazumima i društvenim dogovorima, planovima i programima, propisima i drugim instrumentima zasnovanim na dogovaranju, u Opštini se bliže razradjuju i utvrđuju uslovi i mjere za razvoj privrede i društvenih djelatnosti, komunalno-urbanističke izgradnje, prostornog razvoja, mjere ekonomske politike, mjere u oblasti opština-rođne odbrane i društvene samozaštite i drugi odnosi i pitanja, kojima se obezbeđuju uslovi za ostvarivanje zajedničkih interesa radnih ljudi u Opštini.

Član 19.

Usmjeravanje društveno-ekonomskog razvoja i usmjeravanje korišćenja prostora, bilo da se sprovodi planovima, programima ili na osnovu društvenog dogovora i samoupravnog sporazuma vrši se nakon sprovedene javne rasprave.

Član 20.

Organi društveno-političkih zajednica odgovornu su da propisima i mjerama koje donose radi ostvarivanja društvenih planova, obezbijede opšte uslove za što skladni i stabilniji razvoj i da tim propisima i mjerama dovode što potpuniju saglasnost posebne interese i samostalno djvanje organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica sa zajedničkim interesima i ciljevima razvoja utvrđenim društvenim planovima.

2/ Materijalna osnova i razvoj privrednih djelatnosti

Član 21.

Materijalnu osnovu za razvitak društveno-ekonomskih odnosa na području opštine čine:

- sredstva u društvenoj svojini kojim upravljaju radni ljudi u OOUR-a i drugim organizacijama udruženog rada, interesnim i mjesnim zajednicama,
- dobra u javnoj upotrebi,
- sredstva za rad u svojini građana.

Član 22.

Obezbjedjenje materijalnih uslova za rad i razvitak proizvodnih snaga u skladu sa uslovima i potrebama Opštine vrši se:

- podsticanjem modernizacije i rekonstrukcije postojećih i izgradnje novih industrijskih i drugih kapaciteta u oblasti proizvodnje, razmjene i usluga,
- praćenjem, proučavanjem i podsticanjem integracionih procesa i drugih oblika udruživanja i poslovnog povezivanja u privredi koji, procesi i oblici doprinose jačanju materijalne osnove u opštini,

- osnivanjem organizacija udruženog rada u oblasti proizvodnje, robnog prometa, saobraćaja, vršenja usluga i drugim privrednim oblastima u skladu sa zakonom,

- jačanjem i daljim razvijanjem proizvodnih potencijala i maksimalnim iskorišćavanjem prirodnih bogatstva na području opštine,

- rekonstrukcijom zastarjelih i dotrajalih kapaciteta i njihovim osposobljavanjem za ekonomičniju i savremeniju proizvodnju,

- zapošljavanjem stručnih kadrova u privredi,

- širom primjenom rezultata naučno-istraživačkog rada i metoda u organizaciji i tehnologiji proizvodnje,

- razvijanjem socijalističkih proizvodnih odnosa na bazi samoupravljanja i jačanja uloge organizacija udruženog rada i neposrednih proizvođača u procesu društvene reprodukcije, stvaranjem uslova za brži razvoj uslužnih djelatnosti, trgovine, ugostiteljstva i zanatstva, turizma i domaće radinosti i

- preduzimanje drugih mjera u stvaranju uslova za brži privredno-ekonomski razvoj opštine.

Član 23.

Radi zadovoljavanja opštih, zajedničkih i pojedinačnih potreba u opštini se osnivaju odgovarajuće organizacije udruženog rada i drugi oblici za zadovoljavanje tih potreba.

Organizacija udruženog rada, koja obavlja djelatnosti od posebnog interesa ili za zadovoljavanje svakodnevnih potreba radnih ljudi i društva u cjelini, dužna je osigurati trajno i nesmetano obavljanje djelatnosti zbog koje je osnovana.

Član 24.

Opština, u okviru svojih prava i dužnosti, obezbjeđuje jednake uslove djelatnosti svim organizacijama udruženog rada, u skladu sa principima jedinstvenog jugoslovenskog tržišta.

Član 25.

Organizacije udruženog rada u okviru samoupravnih sporazuma i društvenih dogovora i u okviru svojih ustavom utvrđenih prava i obaveza, dužne su da se, u skladu sa čelima socijalističke uzajamnosti i solidarnosti staraju ekonomskoj i drugoj pomoći organizacijama udruženog rada koje dodju u izuzetne ekonomske teškoće i da preduzimaju mjere za njihovu sanaciju kada je to u zajedničkom interesu organizacija udruženog rada, odnosno i društvenom interesu.

Organizacija udruženog rada, sama ili u skladu sa samoupravnim sporazumom sa drugim organizacijama na načelima uzajamnosti i solidarnosti obezbjeđuju sredstva za zapošljavanje, prekvalifikaciju i ostvarivanje drugih stečenih prava radnika, kad usljed tehnoloških i ekonomskih razloga prestane potreba za njihovim radom u organizaciji udruženog rada.

Opština, putem sporazumijevanja i dogovaranja, obezbjeđuje samoupravnu koncentraciju sredstava za ostvarivanje ovih zadataka.

Član 26.

U cilju organizovanja i podsticanja društvenog rada i saradnje radnih ljudi koji rade svojim sredstvima rada u oblasti poljoprivrede, povezivanja ove djelatnosti društvenom privrednom i proširivanja socijalističkih društvenih odnosa u oblasti poljoprivrede, opština podstiče razvitak i stvaranje organizacija udruženog rada u oblasti poljoprivrede, učestvuje u stvaranju uslova za privredjivanje tih organizacija i individualnih poljoprivrednih proizvodj i njihovu medjusobnu saradnju, preduzima mjere za povećanje poljoprivrednog zemljišta u društvenoj svojini, obezbjeđuje racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta i stimuliše primjenu savremenih agrotehničkih mjera u svim granama poljoprivrede, a naročito u stočarstvu i proizvodnji voća i povrća.

Organizacije udruženog rada u oblasti poljoprivrede saradjuju sa individualnim poljoprivrednim proizvođačima na čelu uzajamne korisnosti u skladu sa opštim principima socijalističkog unapredjenja poljoprivrede. Ove organizacije su dužne upoznavati zainteresovane poljoprivredne proizvođače sa uslovima za ostvarivanje saradnje i svo materijalnim, stručnim i tehničkim mogućnostima.

Član 27.

Opština učestvuje u stvaranju povoljnih uslova za razvoj i unapredjenje robnog prometa, zanatstva i uslužnih djelatnosti i ostvaruje politiku u tim djelatnostima.

Opština stvara uslove i usmjerava saradnju organizacija udruženog rada koje se bave prometom robe i usluga sa proizvodnim i drugim organizacijama udruženog rada radi međusobnog uticaja na razvojnu i poslovnu politiku, zajedničkog preuzimanja rizika i zajedničke odgovornosti za proširivanje materijalne osnove i povećanje produktivnosti rada u proizvodnji i robnom prometu.

Organizacije udruženog rada koje se bave poslovima prometa robe i usluga za neposrednu potrošnju dužne su da, na način odredjen zakonom, saradjuju i dogovaraju se sa samoupravnim interesnim zajednicama i organizacijama potrošača o poslovima od zajedničkog interesa.

Član 28.

U svrhu zadovoljenja svakodnevnih potreba radnih ljudi i građana i njihove zaštite kao potrošača, u opštini se obezbjeđuje snabdijevanje osnovnim i drugim robama široke potrošnje i uslugama.

Politika snabdijevanja robama i uslugama ostvaruje se osnivanjem organizacija udruženog rada za snabdijevanje, rasporedjivanjem objekata za prodaju i vršenje usluga u naseljenim mjestima, podizanjem objekata za smještaj proizvoda i stvaranjem drugih društvenih i materijalnih uslova za snabdijevanje.

U Opštini se radi potpunijeg snabdijevanja radnih ljudi i građana stvaraju uslovi i prihvataju sve korisne i društveno-opravnane inicijative od strane radnih organizacija udruženog rada sa područja cijele zemlje.

Član 29.

Radi obezbjedjenja potrebnom robom i uslugama, naročito vrstama prehrambenih roba, artiklima i uslugama koje su od značaja za životni standard građana u cilju za-

štite potrošača, u opštini se, putem instrumenata poreske i ekonomske politike, politike gazdovanja gradskim zemljištem i poslovnim prostorom i drugim pogodnostima, mogu stvarati povoljniji uslovi za poslovanje organizacija udruženog rada iz oblasti prometa i usluge.

Organizacije udruženog rada, koje se bave prometom i uslugama odgovorne su za snabdijevanje gradjana.

Ako se mjerama ekonomske politike opštine utič na sticanje dohotka ovih organizacija opština utvrđuje i obezbedjuje kompenzaciju.

Član 30.

U opštini se prate i izučavaju uslovi i mogućnosti razvoja saobraćaja, utvrđuje politika razvoja i vrši uskladjivanje razvoja saobraćaja sa privrednim i urbanističkim razvojem opštine.

Posebno se preduzimaju mjere i podstiče razvoj saobraćaja na prigradskom području i povezivanju grada sa prigradskim područjima.

Član 31.

Opština, u skladu sa potrebama i mogućnostima, podstiče rad sredstvima u ličnoj svojini. Radni ljudi koji sredstvima u ličnoj svojini obavljaju određenu djelatnost dužni su svojim radom doprinositi jačanju materijalne osnove opštine.

Član 32.

Radni ljudi koji samostalno vrše djelatnost ličnim radom mogu, saglasno ugovoru i zakonu, na načelu ravnopravnosti, međusobno udruživati svoj rad i svoja sredstva rada u zadrugama i sličnim organizacijama, i u njima zajednički raspolagati dohotkom iz zajedničkog rada, srazmjerno njihovom doprinosu ostvarivanja tog dohotka.

Član 33.

Zemljoradnici mogu udruživati svoj rad i sredstva rada u zadrugama i drugim oblicima udruživanja zemljoradnika ili ih udruživati sa organizacijama udruženog rada sredstvima u društvenoj svojini. Društvena zajednica stara se o obezbjedjenju materijalnih i drugih sredstava za osnivanje i razvitak zemljoradničkih zadruga, kao i za saradnju zemljoradnika sa zadrugama i drugim organizacijama udruženog rada.

3/ Stambeno-komunalna djelatnost i urbanizam

Član 34.

U Opštini se stvaraju uslovi za razvoj i uredjenje putne privrede, izgradnju i održavanje puteva i ulica, kanalizacije, zelenila, obezbjedjenje i snabdijevanje električnom energijom i vodom, gradjana i radnih organizacija, obezbjedjuje se održavanje čistoće i stvaraju povoljni uslovi za razvoj ostalih komunalnih djelatnosti.

Član 35.

U skladu sa društvenim i ekonomskim razvojem i urbanističkim planom opština se stara za plansku i ekonomičnu gradnju stanova i poslovnog prostora, koordinira aktivnost učesnika u sprovođenju programa stambene izgradnje, podstiče samoupravno sporazumijevanje i društveno dogovaranje o izdvajanju, udruživanju, usmjeravanju i namjenskom korišćenju društvenih sredstava za stambenu izgradnju, u okviru principa solidarnosti i utvrđene socijalne politike.

Član 36.

Materijalna osnova za vršenje komunalnih djelatnosti obezbjedjuju se iz naknada za usluge koje daju radni ljudi i gradjani, organizacije udruženog rada, mjesne zajednice,

iz sredstava interesnih zajednica za finansiranje komunal
djelatnosti, iz doprinosa, kao i drugih izvora.

Član 37.

Investiciona ulaganja u komunalnoj djelatnosti prvenstveno se usmjerava na izgradnju objekata kojima se osigurava realizacija planova i programa privrednog i društvenog razvoja u opštini.

U cilju sprovođenja ovih zadataka, opština može pokrenuti inicijativu za prikupljanje sredstava putem društvenog dogovaranja i samoupravnog sporazumijevanja.

Član 38.

U opštini se društvenim dogovorom i samoupravnim sporazumom utvrđuje stambena politika i vrši usmjeravanje razvoja stambene izgradnje putem zajedničkih programa koji donosi Skupština opštine.

Član 39.

Organizacije udruženog rada, druge organizacije zajednice, dužne su da vode brigu o izgradnji stanova za svoje radnike i da solidarno učestvuju u rješavanju stambene potreba drugih radnih ljudi i građana u opštini.

Član 40.

Samoupravnim sporazumom u opštini može se formirati samoupravna interesna zajednica za gazdovanje stambenim zgradama u društvenoj svojini, čija je djelatnost od posebnog interesa.

Odnosi između samoupravnih interesnih zajednica i organizacija udruženog rada za gazdovanje stambenim zgradama regulišu se ugovorom.

Član 41.

Opština utvrđuje i usmjerava politiku urbanizacije i uređivanja naselja prostornim i urbanističkim planovima ili osnovama razvoja gradskog i prigradskog područja i drugih naseljenih mjesta.

Prilikom urbanističkog planiranja, sprovođenja urbanističkog plana i uređivanja građevinskog zemljišta opština je dužna da stvara uslove za racionalnu stambenu i drugu izgradnju.

4/ Društvene djelatnosti

a/ Obrazovanje i vaspitanje

Član 42.

Opština sa odgovarajućom samoupravnom interesnom zajednicom prati razvitak djelatnosti u oblasti obrazovanja i vaspitanja i podstiče neprekidno povezivanje djelatnosti škola i drugih ustanova za obrazovanje i vaspitanje sa potrebama privrede i društvenih službi, preduzima mjere da djeca koja podliježu školskoj obavezi uredno pohađaju nastavu, utvrđuje sa organima društveno-političkih organizacija program rada na marksističkom obrazovanju učenika i nastavnika, kao i druge oblike i mjere organizovanog i stalnog uticaja na marksističko opredjeljenje omladine i zajedno sa radnim organizacijama utvrđuje i sprovodi program mjera za unapređjivanje materijalnog položaja i uslova rada škola, kao i druge mjere u cilju razvoja i unapređjivanja sistema školovanja radničkog podmlatka u tim školama, saradjuje sa radnim organizacijama, odgovarajućom samoupravnom interesnom zajednicom u oblasti obrazovanja i drugim organima i organizacijama u preduzimanju mjera za otklanjanje nepismenosti, podizanje opšteg obrazovnog nivoa radnih ljudi i njihovog stručnog usavršavanja.

Član 43.

U opštini se obezbjedjuje obavezno osnovno školovanje.

Osnivanje i ukidanje osnovnih škola u opštini vrši se u skladu sa zakonom.

Član 44.

Pri ostvarivanju svojih zadataka u oblasti vaspitanja i obrazovanja Opština utvrđuje Program razvoja i mrežu ustanova za: predškolsko vaspitanje, osnovno vaspitanje i obrazovanje i usmjereno obrazovanje u skladu sa programima razvoja privrede i društvenih djelatnosti, a za njihove kadrovske potrebe.

Član 45.

U cilju usmjeravanja za određena zanimanja učenika koji ne namjeravaju nastaviti školovanje, Opština, zainteresovane organizacije udruženog rada, samoupravne interesne zajednice, mjesne zajednice i druge organizacije i zajednice, zajedno sa osnovnom školom stvaraju uslove da se takvim učenicima omogući sticanje znanja i vještine iz poljoprivrede, kućne radinosti, ekonomike domaćinstva, tehničkog obrazovanja i vršenja poslova u sličnim zanimanjima.

Član 46.

U cilju omogućavanja daljeg školovanja i radi obezbjedjenja stručnih kadrova za potrebe privrede i društvenih djelatnosti u opštini se mogu osnivati škole za usmjereno obrazovanje u skladu sa programom razvoja škola.

Član 47.

U cilju obrazovanja odraslih građana, opština,

organizacije udruženog rada, interesne i druge samoupravne zajednice i organizacije obezbjeđuju uslove za obrazovanje odraslih.

b/ Kultura

Član 48.

U skladu s razvojem i rastom privrednih i društvenih djelatnosti, opšteg obrazovnog nivoa radnih ljudi i gradjana, društvenog životnog standarda, u opštini se na samoupravnim osnovama stvaraju i obezbjeđuju društveni, materijalni i drugi uslovi i donosi program razvoja kulturnih djelatnosti.

Kulturne aktivnosti i stvaralaštva organizuju se tako da budu dostupna svim radnim ljudima i gradjanima.

Član 49.

Organizacije udruženog rada i druge organizacije i zajednice i pojedinci u oblasti kulture dužni su svoju djelatnost usmjeravati na svestran razvoj kulture radnih ljudi i gradjana i voditi brigu o idejnom, estetskom i humanističkom vaspitanju, o prikupljanju, proučavanju i čuvanju kulturnog blaga, narodnih umjetnosti, istorijske gradje i brinuti se o čuvanju i zaštiti istorijskih spomenika i materijalne kulture uopšte.

Član 50.

U opštini se organizuje zaštita spomenika kulture, spomen obilježja, arhivske gradje, umjetničkih vrijednosti stvari od posebnog kulturnog i istorijskog značaja, prirodnih ljepota i rijetkosti i ostalih tvorevina narodnog duha i stvaralaštva i omogućava da oni budu dostupni svakom čovjeku.

Član 51.

Opština, organizacije udruženog rada i druge organizacije, mjesne zajednice i radni ljudi mogu podizati spomenike i spomen obilježja u cilju očuvanja uspomena na događaje i ličnosti iz narodne revolucije, socijalističke izgradnje, istorije radničkog pokreta, opšte istorije i istorije naroda, narodnosti i etničkih grupa Jugoslavije. Posebna pažnja posvećuje se izgradnji i održavanju grobova i grobalja palih boraca i obilježavanju spomen objekata narodnooslobodilačke borbe i njegovanja tradicije iz ove borbe.

c/ Fizička i opštetehnička kultura

Član 52.

U cilju održavanja i podizanja zdravstvene, radne i fizičke sposobnosti djece, omladine, radnih ljudi i građana, u opštini se stvaraju društveni i materijalni uslovi za svestrano obavljanje i razvitak fizičke kulture, tehničkog obrazovanja, odmora i rekreativnih aktivnosti.

Član 53.

U opštini se, u skladu s materijalnim mogućnostima, planovima i programima razvoja fizičke i tehničke kulture, rekreacije i odmora radnih ljudi i građana, stvaraju uslovi za izgradnju i korišćenje sportskih objekata i prostora za odmor i rekreaciju radnih ljudi, sala za fizičko vaspitanje djece i omladine i radionica i laboratorija za opštetehničko obrazovanje radnih ljudi, djece i omladine.

U cilju ostvarivanja ovih zadataka u opštini se mogu osnivati organizacije za bavljenje fizičkom i tehničkom kulturom i obezbjeđuje njihovo funkcionisanje na samoupravnim osnovama.

U opštini se stvaraju uslovi za razvoj i unapređenje kvalitetnog sporta.

Član 54.

Organizacije u oblasti fizičke kulture imaju trajan zadatak na razvijanju bratstva i jedinstva i zbližavanju radnih ljudi, posebno omladine, jačanju odbrambene sposobnosti zemlje.

d/ Socijalna i dječija zaštita

Član 55.

U opštini se, u skladu sa načelima socijalističkog humanizma, solidarnosti i uzajamnosti radnih ljudi, sprovodi socijalna zaštita:

- praćenjem, suzbijanjem i otklanjanjem uzroka koji dovode do stanja socijalne potrebe,
- stvaranjem neophodnih uslova za život i osposobljavanje za rad lica koja se nadju u takvom stanju,
- obezbjedjenjem neophodnih sredstava za život materijalno neobezbjedjenih za rad nesposobnih lica.

Član 56.

Opština, kao osnovni nosilac socijalne zaštite, donosi program socijalne zaštite.

Organizacija udruženog rada, u okviru svojih prava i dužnosti, pruža socijalnu zaštitu svojim radnicima i članovima njihovih porodica i saglasno načelu solidarnosti i uzajamnosti radnih ljudi učestvuje u zadovoljenju potreba socijalne zaštite.

Mjesna zajednica na svom području brine se za razvoj socijalne zaštite, razvija dobrovoljni socijalni rad i daje prijedloge za preduzimanje potrebnih mjera i akcija od interesa za građane na području mjesne zajednice.

Društveno-političke organizacije u okviru svoje djelatnosti, kao i građani, pružaju pomoć u sprovođenju socijalne zaštite.

Član 57.

Nosioci socijalne zaštite u opštini, međusobno saradjuju i mogu udruživati svoja sredstva i preduzimati mjere od zajedničkog interesa za sprovođenje socijalne zaštite.

Član 58.

U oblasti dječije zaštite opština, organizacije udruženog rada, interesne i mjesne zajednice i građani međusobno ili putem samoupravne interesne zajednice:

- obezbjedjuju uslove za razvoj dječije zaštite,
- utvrđuju politiku razvoja neposredne dječije zaštite,
- utvrđuju jedinstvene kriterije za ostvarivanje dječije zaštite,
- vrše i druge poslove iz oblasti društvene brige i zaštite djece.

e/ Posebna zaštita boraca, vojnih invalida i porodica palih boraca

Član 59.

Opština prati stanje i potrebe učesnika narodno-slobodilačkog rata, ratnih vojnih invalida, porodica palih i umrlih boraca i žrtava fašističkog terora, i u saradnji sa Savezom udruženja boraca NOR-a, organizacijama udruženog rada preduzima mjere za obezbjedjenje prava boraca i invalida, a naročito za poboljšanja njihovog materijalnog položaja, zdravstvene zaštite i stambenih prilika.

f/ Zdravstvena zaštita

Član 60.

Opština utvrđuje program zdravstvene zaštite i plan mreže zdravstvenih ustanova, stara se o obezbjedjenju zdravstvene zaštite građana i o stalnom unapredjivanju organizacije i razvoja zdravstvenih službi, posebno onih koje pružaju osnovnu zdravstvenu zaštitu, u saradnji sa mjesnim zajednicama prati uslove i način vršenja zdravstvenih usluga u ustanovama koje pružaju osnovnu zdravstvenu zaštitu i preuzima mjere za uskladjivanje njihovog rada, prati i proučava zdravstveno stanje i higijenske prilike u kojima žive i rade građani i na osnovu toga preuzima i sprovodi potrebne mjere.

5/ Zaštita prirode i životne okoline

Član 61.

Opština utvrđuje program mjera za zaštitu prirode i životne okoline: stara se da se u programima u oblasti urbanizma, saobraćaja, zaštite zdravlja, zaštite voda i šuma i u drugim oblastima, predvide odgovarajući uslovi, standardi i mjere zaštite prirode i čovjekove životne okoline.

Opština utvrđuje programe ozelenjavanja javnih površina, stara se o obezbjedjivanju materijalnih uslova za proširenjem i održavanjem parkova, uličnih drvoreda i drugih javnih zelenih površina.

6/ Društvena bezbjednost i samozaštita

Član 62.

Opština štiti sigurnost ljudi i imovine:

- stvaranjem materijalnih uslova za zaštitu od požara i organizovanjem profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica,

- preduzimanjem mjere za otklanjanje nastalih posljedica u slučaju elementarnih nepogoda,

- stvaranjem materijalnih uslova za zaštitu usjeva i organizovanjem protivgradne odbrane, službe za zaštitu od biljnih bolesti i štetočina, službe za zaštitu stoke od stočnih zaraza i preduzimanjem drugih mjera.

Član 63.

Opština se stara o obezbjedjenju javnog reda i mira, vrši poslove u oblasti bezbjednosti saobraćaja i druge poslove iz nadležnosti unutrašnjih poslova u skladu sa zakonom.

Član 64.

Pravo i dužnost radnih ljudi i građana, organizacija udruženog rada, mjesnih i interesnih zajednica, opštine i njenih organa društveno-političkih i drugih organizacija su da svojom aktivnošću samostalno i u saradnji saglasno zakonu, ostvaruju društvenu samozaštitu organizovanjem i sprovođenjem zaštite ustavom utvrdjenog poretka, bezbjednosti zemlje, društvene svojine samoupravnih, imovinskih i drugih prava radnih ljudi, građana i njihovih organizacija i lične sigurnosti ljudi i imovine.

OVJ Skupština svojom rezolucijom utvrđuje program mjera za društvenu samozaštitu na području opštine.

7/ Društveno-političke organizacije

Član 65.

Društveno-političke organizacije: Savez komunista,

Socijalistički savez radnog naroda, Savez sindikata, Savez omladine, Savez udruženja boraca narodnooslobodilačkog rata, Savez rezervnih vojnih starješina i Konferencija za društvenu aktivnost žena, aktivni su subjekti u konstituisanju politike samoupravnih organizacija, interesnih zajednica i Skupštine opštine.

Član 66.

Radni ljudi i građani u Opštini i društveno-političke organizacije pokreću društvenu aktivnost, vrše javnu kontrolu rada organa uprave i nosilaca javnih funkcija i ovlašćenja, učestvuju u radu samoupravnih organizacija koje obavljaju poslove od posebnog društvenog i javnog interesa.

Član 67.

Socijalistički savez radnog naroda u Opštini osnova je i oslonac samoupravljanja. U njemu se ostvaruje sinteza interesa radnih ljudi, građana, organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija, interesnih zajednica.

Socijalistički savez radnog naroda sastavni je dio samoupravnog političkog sistema i činilac ukupnog društveno-ekonomskog razvoja opštine.

U socijalističkom savezu radnog naroda, radni ljudi i građani neposredno učestvuju u političkom i samoupravnom životu i ostvaruju uticaj na donošenje odluka u Opštini.

Socijalistički savez radnog naroda izgrađuje stavove o društveno-ekonomskim, političkim i drugim pitanjima u organizacijama, sekcijama, komisijama, na tribinama, savjetovanjima i drugim oblicima.

Član 68.

Radni ljudi u opštini udružuju se u Sindikat radi što neposrednijeg uticaja na razvijanje socijalističkih

društvenih odnosa, samoupravljanja, uskladjivanja pojedinačnih i opštih interesa, ostvarivanja načela raspodjele prema radu i principa socijalističke solidarnosti.

Savez sindikata neposredno utiče na stvaranje jedinstvenih uslova privredjivanja, razvoja samoupravnih društveno-ekonomskih odnosa u organizacijama udruženog rada, drugim samoupravnim organizacijama, interesnim zajednicama i Skupštini opštine.

Savez sindikata učestvuje u samoupravnom sporazumijevanju i društvenom dogovaranju u opštini.

Član 69.

Savez sindikata u opštini ostvaruje klasne interese radničke klase i radnih ljudi, obezbjeđuje i utiče na jačanje samoupravnog društvenog i materijalnog položaja radnog čovjeka.

Član 70.

Savez sindikata u ostvarivanju svojih ciljeva i zadataka saradjuje sa ostalim društveno-političkim organizacijama, organizacijama udruženog rada, interesnim zajednicama i Skupštinom opštine.

8/ Kadrovska politika i zapošljavanje

Član 71.

Radni ljudi u organizacijama udruženog rada i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama društvenim dogovorom utvrđuju kriterijume i način ostvarivanja kadrovske

politike, kojima se obezbjeđuje i sprovodi dosljedna primjena demokratskog principa i ravnomjerne nacionalne zastupljenosti u kadrovskoj politici, izbor na odgovorne dužnosti i radna mjesta kadrova koji su svojim radom i djelovanjem dokazali svoju spremnost da se zalažu za dalji razvoj samoupravnih odnosa i jačanje vlasti radničke klase kao i da se bore protiv svih antisamoupravnih tendencija u udruženom radu i u cjelokupnosti samoupravnih društvenih odnosa.

Član 72.

Organizacija udruženog rada i druge samoupravne organizacije i zajednice svojim planovima i programima rada i razvoja utvrđuju svoje kadrovske potrebe i način obezbjeđivanja kadrova.

Član 73.

Skupština opštine zajedno sa društveno-političkim organizacijama prati i razmatra stanje kadrova u opštini, posebno poslovnih, rukovodnih i drugih stručnih kadrova i preduzima potrebne mjere unapredjenja i poboljšanja kadrovske strukture.

Član 74.

U opštini se, u okviru razvojne i ekonomske politike, obezbjeđuju uslovi za ostvarivanje prava na rad.

Organizacije udruženog rada, interesne zajednice i druge samoupravne organizacije i zajednice stvaraju uslove za organizovano i plansko osposobljavanje i zapošljavanje građana.

Član 75.

Radi vodjenja pravilne politike zapošljavanja

društvenim dogovorom i samoupravnim sporazumom utvrđuju se kriteriji zapošljavanja građana.

Član 76.

Opština se stara o organizovanom privremenom zapošljavanju radnika u inostranstvu i stvara uslove za njihovo zapošljavanje po povratku iz inostranstva.

Član 77.

U opštini se vodi posebna briga o zapošljavanju invalida rada i drugih invalidnih lica.

IV MEDJUOPŠTINSKA SARADNJA

Član 78.

Opština Lopare kroz medjuopštinsku saradnju, kao oblik samoupravne društvene integracije i sredstava ostvarivanja zajedničkih funkcija i interesa, medjusobno saradjuje sa opštinama u Socijalističkoj Republici BiH i SFRJ, na principu zajedničkih interesa, slobodnog i dobrovoljnog opredjeljenja, ravnopravnosti, solidarnosti i otvorenosti putem društvenog dogovaranja i samoupravnog sporazumjevanja i na drugi način.

Član 79.

Opština u okviru medjuopštinske saradnje, a na principu dobrovoljnosti, solidarnosti, putem društvenog dogovora i samoupravnog sporazuma, naročito:

- uskladjuje programe i planove privrednog i društvenog razvoja putem konsultacija i donošenja regionalnih i drugih zajedničkih programa i planova,

- u cilju racionalnog traženja i podizanja kvaliteta rada, osniva zajedničke organizacije, organe i službe i putem društvenog dogovora utvrđuje njihova prava, dužnosti i način finansiranja,

- udružuje sredstva u oblasti privrede, zapošljavanja, obrazovanja, kulture, komunalne i druge djelatnosti, kroz formiranje i finansiranje zajedničkih organizacija i njihovih asocijacija kao i samoupravne interesne zajednice i preuzima zajedničke akcije,

- usmjerava, uskladjuje i izvršava zadatke, poslove i mjere u oblasti optenarodne odbrane od zajedničkog interesa za sve opštine,

- uskladjuje odluke i mjere i akcije, razmjenjuje iskustva, naročito u onim pitanjima koja direktno zadiru u konstruisanje i ostvarivanje prava i obaveza radnih ljudi i njihovih samoupravnih organizacija i zajednica kao što su: porezi i doprinosi, cijene iz oblasti vršenja usluga i robnog prometa, ostvarivanje nadzora i kontrole režima korišćenja određenih prava i obaveza itd.

Član 80.

Opština u medjuopštinskoj saradnji može u saglasnosti sa drugim opštinama obrazovati druge oblike, kontakte i veze u cilju razmjene iskustva, zajedničke saradnje na pitanjima koja su od interesa za opštinu.

Član 81.

Opština može na osnovu samoupravnog sporazuma i društvenog dogovora sa drugim opštinama osnivati, a na bazi zajedničkog interesa i ostvarivanja trajne saradnje, može se udružiti u regionalnu zajednicu na kojoj može prenijeti i dio svojih prava i dužnosti, uključujući i pravo uređivanja određenih odnosa.

V OPŠTENARODNA ODBRANA

Član 82.

Opština, u okviru svojih prava i dužnosti, a u skladu sa ustavom, zakonom, sistemom narodne odbrane i osnovama planova i pripremnih mjera za odbranu zemlje uredjuje i organizuje opštenarodnu odbranu na svom području, uskladjuje i usmjerava pripreme organizacija udruženog rada, mjesnih i interesnih zajednica i drugih samoupravnih organizacija i zajednica, a u slučaju napada na zemlju organizuje i rukovodi opštenarodnim otporom.

U opštini se, u skladu sa sistemom opštenarodne odbrane i planovima širih društveno-političkih zajednica, organizuje i priprema teritorijalna odbrana i civilna zaštita, mobilišu sve raspoložive snage i sredstva i stvaraju materijalni i drugi uslovi za potrebe odbrane, vrše poslovi vojne obaveze i mobilizacije i druge zakonske obaveze za potrebe oružanih snaga, sprovode pripreme i obezbeđuje usposobljavanje radnih ljudi i građana, organizacija udruženog rada, mjesnih i interesnih zajednica i drugih samoupravnih organizacija i zajednica i opštinskih organa i organizacija za njihovo učešće u oružanoj borbi i drugim oblicima otpora, u zaštiti i spasavanju stanovništva i materijalnih dobara i za izvršavanje drugih zadataka od interesa za odbranu zemlje.

Član 83.

Organizacije udruženog rada, samoupravne interesne zajednice i druge samoupravne organizacije i zajednice imaju pravo i dužnost da se organizuju i pripremaju za opštenarodnu odbranu i da aktivno učestvuju u opštenarodnom otporu u slučaju agresije samostalno i na zahtjev opštine i širih društveno-političkih zajednica uz maksimalno korišćenje svih potencijala i raspoloživih sredstava obezbjeđuju uslove za vršenje ratne proizvodnje i drugih društvenih djelatnosti, organizuju i sprovode zaštitu ljudi i materijalnih dobara od

ratnih dejstava i drugih opasnosti, izradjuju planove za odbranu u kojima se utvrđuju osnovni zadaci, mjere i postupci u periodu neposredne ratne opasnosti u ratu, obezbjedjuju sredstva za finansiranje priprema i vrše druge zadatke od interesa za odbranu zemlje.

Član 84.

U mjesnoj zajednici, građani se neposredno organizuju, pripremaju i osposobljavaju za učešće u pružanju otpora agresoru, zaštiti i spašavanju stanovništva i materijalnih dobara od ratnih dejstava i za izvršavanje drugih zadataka od interesa za odbranu zemlje u skladu sa ustavom, zakonom, ovim statutom i planom odbrane opštine.

Član 85.

Društveno-političke organizacije, prema prirodi i karakteru svoje djelatnosti usmjeravaju i sprovode idejno-političke i moralno psihološke pripreme te pokreću i usmjeravaju političke i druge akcije i mjere od značaja za opštenarodnu odbranu, a u slučaju neposredne ratne opasnosti ili rata aktiviraju svoje članstvo, radne ljude i građane u vodjenju borbe i pružanju drugih oblika otpora agresoru.

Društvene organizacije, stručna i druga udruženja rade na osposobljavanju svojih članova za aktivno učešće u opštenarodnom otporu i u tom pogledu ostvaruju saradnju s drugim organima i organizacijama na sprovođenju priprema u oblasti narodne odbrane.

Član 86.

Samoupravnim sporazumima i društvenim dogovorima svih osnovnih nosilaca poslova opštenarodne odbrane na području

opštine mogu se obezbjedjivati materijalna sredstva za finansiranje potreba opštenarodne odbrane.

Osnovni nosioci poslova opštenarodne odbrane obezbjedjuju posebna sredstva za finansiranje potreba opštenarodne odbrane, koja su specifična za svakog osnovnog nosioca opštenarodne odbrane u opštini.

VI SREDSTVA OPŠTINE

1/ Materijalna dobra i sredstva opštine

Član 87.

Materijalna dobra i sredstva Opštine sačinjavaju:

- prirodna bogatstva na području Opštine,
- zemlja, šume i šumska zemljišta i javna dobra u opštoj upotrebi na području opštine,
- sredstva koja su data na upravljanje i korišćenje odnosnim organizacijama udruženog rada i drugim organizacijama, mjesnim i interesnim zajednicama,
- sredstva opšteg bilansa i opštinskog budžeta,
- sredstva za proizvodnju koja se u oblasti zanatstva i poljoprivrede nalaze u svojini građana i
- drugi izvori sredstava.

Član 88.

Zemljišta, šume, vođe, vodotoci, rudna nalazišta, ribe, divljač i druga prirodna bogatstva, dobra u opštoj upo-

upotrebi, kao i nekretnine i druge stvari od posebnog kulturnog i historijskog značaja uživaju posebnu zaštitu.

Član 39.

Svako zemljište, voda, vodotok i put, moraju se iskorišćavati u skladu sa zakonom predviđenim opštim uslovima kojima se obezbjeđuje njihovo racionalno iskorišćavanje i drugi opšti interesi.

Gazdovanjem šumama mora se obezbijediti trajno održavanje i obnova šuma.

Član 90.

Renta koja nastaje na zemljištu ulaganjem društvenih sredstava u svrhu njegovog korišćenja za gradjevinske, komunalne ili privredne svrhe u naseljima pripada opštini i koristi se za uređivanje prostora na opštini.

o/o Renta se utvrđuje, zahvaća i usmjerava odlukom opštinske skupštine.

Član 91.

U Opštini se ostvaruje pravo upravljanja zemljištem, zgradama i drugim nepokretnostima u društvenoj svojini i dobrima u opštoj upotrebi.

Opština dodjeljuje zemljište u društvenoj svojini na korišćenje pod uslovima predviđenih propisima.

Gradjanima se obezbjeđuje korišćenje i upotreba svih javnih dobara u opštoj upotrebi, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Pravo korišćenja društvene svojine pripada opštini, mjesnim zajednicama, organizacijama udruženog rada,

njihovim asocijacijama, interesnim zajednicama i drugim samoupravnim organizacijama.

Skupština opštine, mjesne zajednice, organizacije udruženog rada, njihove asocijacije, interesne zajednice i druge samoupravne organizacije dužne su da vode evidenciju društvene imovine.

2/ Prihodi opštine

Član 92.

Prihodi opštine /porezi, takse i dr./ zavode se kada je to određeno zakonom ili propisima Skupštine donesenim na osnovu zakonskih ovlašćenja, u svrhu zadovoljavanja opštih potreba građana i drugih potreba Opštine.

Prilikom zavodjenja prihoda opštine Skupština je dužna da vodi računa o stvarnim potrebama i realnim mogućnostima ulaganja sredstava za zajedničke potrebe u Opštini, materijalnim mogućnostima građana, nivou potrošnje u Opštini i uskladjenosti i kretanja ličnog i društvenog standarda.

Postupak zavodjenja određenih prihoda opštine sprovodi se po odredbama ovog Statuta i drugih propisa Skupštine i širih društveno-političkih zajednica.

Član 93.

Prije donošenja opšteg akta o zavodjenju poreza i propisivanja stopa poreza, Skupština je dužna prijedlog opšteg akta iznijeti pred zborove radnih ljudi u mjesnim zajednicama.

O visini poreza koje plaćaju radnici iz svojih ličnih dohodaka, Skupština pribavlja mišljenje radnih ljudi.

Način pribavljanja mišljenja iz stava 2. ovog člana propisuje Skupština.

3/ Finansiranje opštih društvenih potreba

Član 94.

Radi finansiranja opštih društvenih potreba koje se ostvaruju u opštini, opština, u okviru zakonom utvrdjenog sistema, izvora i vrsta poreza, taksa i ostalih dažbina, samostalno odlučuje o uvodjenju i visini prihoda koji joj pripadaju i njima samostalno raspolaže.

Član 95.

Opšte društvene potrebe za koje sredstva obezbjeđuje opština su:

- rad državnih organa, narodna odbrana i društvena samozaštita,
- obaveza opštine u oblasti društvene djelatnosti,
- posebna zaštita boraca, vojnih invalida i članova porodica palih boraca,
- zaštita i unapredjivanje čovjekove sredine,
- otklanjanje posljedica elementarnih nepogoda, zaštita od poplava,
- održavanje puteva IV reda i nekategorisanih puteva.

4/ Opštinski budžet

Član 96.

Opština ima svoj budžet.
Opštinskim budžetom se utvrđuju svi prihodi i rashodi opštine.

Član 97.

Skupština, putem Izvršnog odbora vrši opšti nadzor izvršenja budžeta, a neposredni nadzor vrši opštinski organ nadležan za izvršenje budžeta.

Opštinski organ uprave nadležan za poslove budžeta podnosi izvještaj Izvršnom odboru o izvršenju budžeta od strane korisnika budžeta.

5/ Opšti bilans sredstava

Član (98.)

Opština utvrđuje opšti bilans sredstava.

Opštim bilansom sredstava iskazuju se obaveze osnovnih i drugih organizacija udruženog rada, radnih ljudi i građana prema Opštini i samoupravnim zajednicama i drugim vidovima opšte i zajedničke potrošnje radi uskladjivanja tih obaveza sa mogućnostima obveznika i opštom razvojnom politikom u društvenom planu Opštine.

Član 99.

Opšti bilans sredstava služi društveno-političkim zajednicama, samoupravnim interesnim zajednicama i mjesnim zajednicama kao osnova za dogovorno uskladjivanje obaveza osnovnih organizacija udruženog rada, radnika, drugih radnih ljudi i građana sa njihovim mogućnostima, opštim društvenim i zajedničkim potrebama i ciljevima razvojne politike utvrđene društvenim planom.

VII SAMOUPRAVNO ORGANIZOVANJE U
OPŠTINI

1/ Osnovne organizacije udruženog rada

Član 100.

Radna organizacija je samostalna samoupravna organizacija u zajedničkom radu interesima povezanih radnika, organizovanih u osnovnim organizacijama udruženog rada u njenom sastavu ili neposredno jedinstvenim procesom rada povezanih radnika.

Član 101.

Radnici u dijelu radne organizacije koji čini radnu cjelinu u kojoj se rezultat njihovog zajedničkog rada može samostalno izraziti kao vrijednost, bilo u razmjeni u radnoj organizaciji, bilo na tržištu i u kojoj radnici mogu na toj osnovi ostvarivati svoja društveno-ekonomska i druga samoupravna prava u međusobnim odnosima u radnoj organizaciji u drugim oblicima udruženog rada i u društvu kao cjelini, imaju pravo i dužnost da takav dio organizuju kao osnovnu organizaciju udruženog rada.

Član 102.

Radnici ostvaruju samoupravljanje u osnovnim i drugim organizacijama udruženog rada, odlučivanjem na zborovima radnih ljudi i referendumu, putem delegata, u radničkim savjetima odnosno drugim organima upravljanja koje neposredno biraju i opozivaju i koji su im odgovorni i kontrolom izvršavanja odluka i rada organa i službi tih organizacija.

2/ Samoupravne interesne zajednice

Član 103.

Samoupravne interesne zajednice su jedan od bitnih elemenata sistema samoupravljanja u Opštini.

Član 104.

Samoupravne interesne zajednice obrazuju se radi organizovanog zadovoljavanja ličnih i zajedničkih potreba radnika i drugih radnih ljudi uslgama društvenih djelatnosti: u oblasti obrazovanja i vaspitanja, nauke, kulture, zdravstva, socijalne zaštite i drugih društvenih djelatnosti.

Samoupravne interesne zajednice osnivaju radnici i drugi radni ljudi, neposredno i preko svojih organa udruženog rada i drugih organizacija i zajednica sa radnicima koji vrše te djelatnosti.

Član 105.

U skladu sa zakonom, samoupravne interesne zajednice mogu se obrazovati i u oblasti stanovanja, komunalnih djelatnosti, saobraćaja, elektroprivrede i u drugim djelatnostima koji služe zadovoljavanju potreba širokog kruga korisnika, a gdje zakon tržišta ne može biti jedini regulator tržišta.

Član 106.

Inicijativu za osnivanje samoupravnih interesnih zajednica, ako nije drugačije određeno, može pokrenuti organizacija udruženog rada, mjesna zajednica, Skupština opštine, društveno-političke i druge organizacije.

Inicijativa za osnivanje samoupravne interesne zajednice podnosi se Skupštini opštine.

Skupština opštine cijeni opravdanost inicijative i ukoliko smatra da je inicijativa iz prethodnog stava opravdana, imenuje inicijativni odbor za osnivanje samoupravne interesne zajednice, koji vrši sve poslove do njenog konstituisanja.

Član 107.

Radnici i drugi radni ljudi neposredno ili preko svojih organizacija udruženog rada i drugih organizacija i zajednica, mogu osnivati samoupravne interesne zajednice i radi zadovoljavanja određenih svojih ličnih i zajedničkih potreba u tim zajednicama na načelima solidarnosti i uzajamnosti, ili radi zajedničkog stupanja u odnose sa organizacijama udruženog rada i drugim organizacijama i zajednicama koje im mogu pružiti potrebne usluge.

Član 108.

Samoupravnim sporazumom o osnivanju samoupravne interesne zajednice i njenim statutom uređuju se poslovi od zajedničkog interesa za članove zajednice i način odlučivanja o tim poslovima, djelokrug, ovlašćenje i odgovornosti Skupštine i drugih organa upravljanja interesne zajednice i druga pitanja od zajedničkog interesa za radne ljude i samoupravne organizacije i zajednice organizirane u interesnoj zajednici.

Član 109.

Skupština i druge organe upravljanja samoupravne interesne zajednice čine delegati koje radni ljudi i organizacije udruženog rada i druge samoupravne organizacije i zajednice - članovi interesne zajednice, biraju i opozivaju neposredne ili preko osnovnih zajednica odnosno jedinica samoupravne interesne zajednice.

5/ Mjesne zajednice

Član 110.

U mjesnoj zajednici radni ljudi odlučuju o ostvarenju svojih zajedničkih interesa i o solidarnom zadovoljavanju zajedničkih potreba, u oblastima: uređenja naselja, dječije i socijalne zaštite, obrazovanja, kulture, fizičke kulture, zaštite potrošača, zaštite čovjekove sredine, narodne odbrane, društvene samozaštite i drugih uslova života i rada.

Mjesne zajednice sa osnovnim organizacijama udruženog rada, samoupravnim interesnim zajednicama i drugim oblicima organizovanja radnih ljudi integralni su dio jedinstvenog sistema samoupravljanja u Opštini.

Član 111.

Radni ljudi na zborovima radnih ljudi obrazuju mjesnu zajednicu na području naselja, dijela naselja ili u više povezanih naselja.

Skupština opštine na prijedlog zborova, po prethodno pribavljenom mišljenju društveno-političkih organizacija i mjesnih zajednica, posebnom odlukom utvrđuje područja na kojima se obrazuju mjesne zajednice.

Član 112.

Pri donošenju odluke o utvrđivanju mjesnih zajednica uzima se u obzir naročito slijedeće:

- da se na području mjesne zajednice omogući što neposrednije samoupravljanje i učešće radnih ljudi u rješavanju zajedničkih problema u mjestu stanovanja,

- da područje mjesne zajednice bude ujedno i područje što potpunije interesne zajednice u koju se građani udružuju na rješavanju zajedničkih problema,

- da područje mjesne zajednice bude što je moguće više stvarna socijalna zajednica, u kojoj istorijski razvoj i zajednički život, navike i drugi faktori upućuju radne ljude i građane na to da se organizuju u zajedničkom rješavanju niza zajedničkih problema,

- da područje mjesne zajednice bude što cjelovitija urbanistička cjelina, odnosno da se na tom području što potpunije zadovoljavaju svakodnevne zajedničke životne potrebe radnih ljudi i porodice u mjestu stanovanja,

- da postoji mogućnost organizovanja odgovarajućih snaga za odbranu i zaštitu i sprovođenje drugih zadataka za opštenarodnu odbranu,

- da se područje mjesne zajednice, po pravilu, podudara s područjem djelovanja društveno-političkih organizacija, udruženja radnih ljudi i građana i drugih oblika organizovanja radnih ljudi i građana u mjestu stanovanja,

Član 113.

Inicijativu za osnivanje mjesne zajednice može dati Skupština opštine, organizacija Socijalističkog saveza radnog naroda ili grupa od najmanje 30 radnih ljudi s područja za koje se obrazuje mjesna zajednica.

Inicijator za obrazovanje mjesne zajednice dužan je pripremiti prijedlog o osnivanju mjesne zajednice koji sadrži nacrt odluke o osnivanju i nacrt statuta mjesne zajednice.

Nacrt odluke o osnivanju mjesne zajednice sadrži naziv, područje i sjedište mjesne zajednice i rokove za izbor organa mjesne zajednice.

Član 114.

Odluku o osnivanju mjesne zajednice donose radni ljudi na svom zboru odnosno na zborovima ako se na području

za koje se obrazuje mjesna zajednica održava više takvih zborova.

Za osnivanje mjesne zajednice potrebna je prisutnost od najmanje jedne četvrtine građana koji imaju pravo glasa, s područja za koje se održava zbor. Odluka o osnivanju mjesne zajednice donosi se većinom glasova prisutnih na zboru.

Odluka o osnivanju mjesne zajednice dostavlja se Skupštini opštine i objavljuje se u "Službenom glasniku opštine".

Član 115.

Nadzor nad zakonitošću rada mjesne zajednice vrši Skupština opštine i njeni organi.

Član 116.

Na spajanje, pripajanje ili izdvajanje postojećih mjesnih zajednica shodno će se primjenjivati odredbe člana 110. do 115. ovog Statuta.

Član 117.

Za izvršenje zadataka iz svog djelokruga, mjesne zajednice samostalno raspolazu svojim sredstvima.

Sredstva mjesne zajednice formiraju se:

- iz mjesnog samodoprinosā,
- iz sredstava koja za finansiranje određene djelatnosti izdvoje organizacije udruženog rada i druge samoupravne organizacije,

- iz dijela sredstava Opštine koja se izdvajaju od prihoda koji pripadaju Opštini,
- iz naknade za usluge od djelatnosti mjesne zajednice.

Mjesne zajednice mogu imati i druge prihode koji im pripadaju u skladu sa приходима или им се додјелјују за вршење одређених послова из њиховог djelokruga.

4/ Samoupravni sporazumi i društveni dogovori

Član 118.

Radnici u osnovnim i drugim organizacijama udruženog rada i radni ljudi u samoupravnim interesnim zajednicama i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama, u okviru svojih samoupravnih prava, samoupravnim sporazumom udružuju rad i sredstva i uređuju međusobne odnose u vezi s udruživanjem rada i sredstava, uskladjuju međusobne interese u društvenoj podjeli rada i društvenoj reprodukciji, utvrđuju osnove i mjerila po kojima uskladjuju svoje posebne interese sa zajedničkim interesima i utvrđuju međusobna prava i obaveze i odgovornosti i mjere za njihovo ostvarivanje.

Član 119.

Sindikati može davati inicijative i prijedloge za zaključivanje samoupravnih sporazuma. Organizacije sindikata neposredno učestvuju u zaključivanju samoupravnih sporazuma, kada se tim sporazumima uređuju prava radnika i dužne su da se staraju o njihovom sprovođenju.

Član 120.

Zainteresovane organizacije i zajednice dužne su

pokrenuti postupak za samoupravno uređivanje pitanja od zajedničkog interesa i to:

- utvrđuje zajedničke razvojne politike i razvojnih programa određenih organizacija udruženog rada - povezanih zajedničkim poslovnim interesima,
- o osnivanju samoupravnih interesnih zajednica,
- o razvojnim planovima samoupravnih interesnih zajednica,
- o oročavanju dijela sredstava radi sanacije određenih organizacija udruženog rada i sprovođenja određenih mjera u okviru politike stabilizacije,
- o širim većim zahvatima u cilju obezbjeđivanja opštih uslova privredjivanja, neophodnih za ostvarivanje utvrđenih ciljeva i zadataka /izradnja i rekonstrukcija komunalne infrastrukture i sl./.

Član 121.

Društvenim dogovorom organizacije udruženog rada, komore i druga udruženja organizacija udruženog rada, samoupravne interesne zajednice, organi društveno-političkih zajednica u okviru svojih prava i dužnosti, Sindikat i druge društveno-političke organizacije i druge samoupravne i društvene organizacije i zajednice obezbjeđuju i ostvaruju samoupravno uređivanje i uskladjivanje društveno-ekonomskih i drugih odnosa od šireg društvenog interesa.

Član 122.

Društvenim dogovorom uređuju se pitanja od šireg društvenog interesa, a naročito:

- stvaranje uslova za rad i zapošljavanje,
- udruživanje sredstava za stambenu izgradnju,
- uslovi za sticanje i raspodjelu dohotka,
- utvrđivanje kadrovske politike i njeno ostvarivanje,

- izgradnja objekata društvenog standarda,
- udruživanje i usmjeravanje sredstava za proširenu reprodukciju,
- ostvarivanje obrazovnih, kulturnih, zdravstvenih i drugih potreba.

Član 123.

Postupak zaključivanja i sprovođenja samoupravnog sporazuma i društvenog dogovora zasniva se na načelima javnosti i ravnopravnosti učesnika sporazumijevanja i dogovaranja.

U postupku zaključivanja i sprovođenja društvenog dogovora omogućuje se neposredno uticaj radnih ljudi, gradjana, organizacija udruženog rada, njihovih asocijacija, interesnih zajednica, mjesnih zajednica i ostalih organizacija.

Član 124.

Inicijativu za donošenje društvenog dogovora mogu dati mjesne zajednice, organizacije udruženog rada, njihove asocijacije, interesne zajednice, društveno-političke organizacije, radnici i drugi radni ljudi.

Prijedlog za donošenje društvenog dogovora može dati svaki učesnik društvenog dogovora i Skupština opštine.

Učesnici u društvenom dogovaranju su ravnopravni.

Član 125.

Društveni dogovor odnosno samoupravni sporazum obavezuje organizacije i zajednice koje ga zakluče ili mu pristupe i odgovorne su za njegovo sprovođenje.

VIII UČEŠĆE RADNIH LJUDI I GRA- DJANA U VRŠENJU DRUŠTVENIH POSLOVA

Član 126.

Radi obezbjedjivanja uslova svog života i rada, društvenog razvoja i stvaranja socijalističke zajednice, radni ljudi i građani u opštini kao samoupravnoj i osnovnoj društveno-političkoj zajednici:

- odlučuju u osnovnim organizacijama udruženog rada, samoupravnim organizacijama i zajednicama i u opštini, o zadovoljavanju zajedničkih potreba,
- organizuju na samoupravnoj osnovi vršenja poslova zajedničkog interesa,
- ustanovljavaju organe društvenog samoupravljanja od zajedničkog interesa,
- organizuju u skladu sa Ustavom utvrdjenim jedinstvenim osnovama Skupštinu opštine, političko-izvršne i upravne i druge organe u Opštini za vršenje funkcije vlasti i za obavljanje zajedničkih poslova, kao i opštinske organizacije i službe,
- samostalno uredjuju, u skladu sa zakonom, obim i način finansiranja opštedruštvenih i zajedničkih potreba u opštini,
- stvaraju materijalne i druge društvene uslove za rad ljudi i za razvitak proizvodnih snaga,
- staraju se o izgradnji i uredjenju naseljenih mjesta i uredjenju komunalnih i stambenih odnosa i stambeno-komunalne privrede,
- utvrđuju način korišćenja i upravljanja građevinskim zemljištem i dobrima u opštoj upotrebi,
- obezbjedjuju uslove za zadovoljavanje socijalnih, kulturnih i drugih potreba građana, a naročito osnovno školovanje i osnovnu socijalnu i zdravstvenu zaštitu,
- obezbjedjuju neposredno ostvarivanje i zaštitu ustavnih sloboda, prava i dužnosti građana, vrše društveni nadzor i organizaciju društvu samozaštitu na području opštine,

- organizuju se za opštenarodnu odbranu i za pružanje otpora oblicima teritorijalne odbrane i civilne zaštite i drugim oblicima odbrane i otpora,

- pomažu organima javnog reda i bezbjednosti u borbi protiv krivičnih djela i društvene nediscipline,

- svojim samoupravnim aktima i društvenim dogovorima i samoupravnim sporazumima utvrđuju koji se sve zajednički interesi ostvaruju u opštini, kao i način njihovog ostvarivanja.

Član 127.

Radni ljudi i građani kao pojedinci i organizovani u društveno-političke organizacije i udruženja imaju pravo: da daju inicijative i prijedloge za donošenje i izmjenu propisa i drugih opštih akata, za promjenu Statuta opštine, za razmatranje pitanja iz djelokruga Skupštine opštine i njoj odgovornih organa za raspisivanje referenduma, održavanje zborova i za vršenje društvenog nadzora.

Član 128.

Radni ljudi i građani kao pojedinci i organizovani u društveno-političke organizacije i udruženja imaju pravo da Skupštini opštine upućuju predstavke i zahtjeve.

Predstavke i zahtjeve građana dužno je da razmatra svako tijelo Skupštine u okviru svoje nadležnosti i da o svom stavu i preduzetim mjerama obavijesti podnosioca predstavke odnosno zahtjeva.

1/ Zborovi radnih ljudi i građana

Član 129.

Zborovi radnika, kao oblik neposrednog odlučivanja

radnih ljudi u udruženom radu, učestvuju u kreiranju odluka i politike u opštini i preduzimaju odgovornost za razvoj socijalističkih samoupravnih odnosa u opštini i široj zajednici.

Član 130.

Zbor radnih ljudi i građana predstavlja oblik neposrednog odlučivanja i osnovu za samoupravni dogovor i samorganizovanje građana mjesne zajednice u cilju zadovoljavanja svojih potreba i učestvovanja u odlučivanju o pitanjima od zajedničkog interesa.

Član 131.

Radni ljudi i građani mogu na zboru postavljati pitanja u vezi s radom Opštinske skupštine i njenih organa.

Organi i organizacije iz prethodnog stava dužni su da razmatraju pitanja, zaključke i prijedloge zborova građana i da ih obavještavaju o svome stavu.

Član 132.

Skupština opštine obavezno dostavlja zborovima na razmatranje:

1. Prijedlog promjena Statuta opštine,
2. Planove i programe privrednog i društvenog razvoja opštine,
3. Budžet i opšti bilans sredstava opštine,
4. Izvještaje o radu Skupštine opštine i njenih organa.

Član 133.

Skupština opštine može odlučiti da se i o drugim pitanjima održi rasprava na zborovima.

Prilikom donošenja odluka o pitanjima o kojima su se izjašnjavali zborovi, Skupština opštine je dužna razmotriti sve njihove prijedloge, mišljenja i primjedbe.

Član 134.

Zaključak Skupštine opštine o dostavljanju materijala iz člana 132. na razmatranje zborovima dostavlja se OUR, odnosno mjesnim zajednicama radi njihovog sazivanja.

Član 135.

Skupština opštine i njeni organi dužni su da razmotre sve prijedloge i mišljenja zborova i da ih o tome obavijeste.

2/ R e f e r e n d u m

Član 136.

Pitanja iz nadležnosti Skupštine opštine o kojima se referendumom obavezno izjašnjavaju radni ljudi su:

- raspisivanje mjesnog samodoprinosu za područje opštine,
- raspisivanje opštinskih zajmova.

Član 137.

Sprovedjenje referenduma vrši se uz široku političku aktivnost i informisanje radnih ljudi i građana putem uobičajenih sredstava i metoda informisanja i objašnjenja.

Član 138.

Prijedlog za raspisivanje referenduma mogu podnijeti osnovne organizacije udruženog rada i društveno-političke organizacije.

Inicijativu za raspisivanje referenduma mogu dati radni ljudi na zborovima.

Član 139.

Odlukom Skupštine opštine, u skladu sa zakonom, bliže se uređuje postupak i način sprovođenja referenduma.

IX DRUŠTVENI NADZOR, ZAKONITOST I
JAVNOG RADA ORGAŃA I ORGANIZACIJA

1/ Društveni nadzor

Član 140.

Skupština, kao najviši organ vlasti u okviru pra-

va i dužnosti opštine, vrši društveni nadzor u vezi sprovođenja politike zakona i drugih akata, raspolaganjem društvenim sredstvima i raspodjelom dohotka, nad radom državnih organa, organizacija udruženog rada i drugih organizacija i zajednica.

Skupština vrši nadzor u saradnji sa organima upravljanja, organima samoupravne kontrole.

Član 141.

Inicijativu za vršenje društvenog nadzora mogu dati društveno-političke organizacije, državni organi, organizacije udruženog rada, mjesne i interesne zajednice kao i građani.

Član 142.

Organi društvenog nadzora ukazuju na pojave koje mogu izazvati teže posljedice, daju preporuke samoupravnim organizacijama o mjerama koje treba preduzeti radi zaštite društvene imovine, otklanjanju društveno-štetnih pojava i upućuje prijedlog nadležnom organu za preduzimanje mjera radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti.

Organi, kojima je preporuka upućena dužni su da razmotre i zauzmu svoj stav i o tome obavijeste organ društvenog nadzora, samoupravnog pravobranioca i radne ljude u svojoj samoupravnoj organizaciji.

Član 143.

Skupština je dužna da najmanje jedanput godišnje razmatra probleme društvenog nadzora na području opštine.

2/ Ustavnost i zakonitost

Član 144.

Radi ostvarivanja ustavom i zakonom predviđenih društveno-ekonomskih i političkih odnosa i radi zaštite sloboda i prava čovjeka i građanina, prava samoupravljanja i drugih prava organizacija udruženog rada, mjesnih i interesnih zajednica, obezbjeđuje se ustavnost i zakonitost.

Član 145.

Staranje o zakonitosti je dužnost sudova, samoupravnih sudskih organa, organa društveno-političkih zajednica, organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica, kao i nosilaca samoupravnih, javnih i drugih društvenih funkcija.

Član 146.

Skupština ima pravo da do odluke Ustavnog suda obustavi izvršenje opštih akata organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija koji nisu u saglasnosti sa ustavom ili su u suprotnosti sa republičkim zakonom.

Član 147.

Organ koji obustavi izvršenje opšteg akta dužan je bez odlaganja pokrenuti postupak za ocjenu njegove ustavnosti, odnosno zakonitosti pred Ustavnim sudom Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine.

Član 148.

Skupština opštine organizuje pružanje pravne pomoći građanima i organizacijama radi zaštite i ostvarivanja njihovih prava i interesa zasnovanih na zakonu.

3/ Javnost rada

Član 149.

Rad državnih organa, organa upravljanja organizacija udruženog rada, drugih samoupravnih organa i zajednica, društveno-političkih organizacija i udruženja, javan je, izuzev ako taj rad nije /ograničen/ predviđen propisima kao državna, službena ili poslovna tajna.

Član 150

Državni organi, organi upravljanja u organizacijama udruženog rada, kao i drugi samoupravni organi i zajednice, društveno-političke organizacije i udruženja, dužni su da obavještavaju javnost o svom radu.

Član 151.

Radni ljudi i građani imaju pravo da raspravljaju o radu državnih organa, organa upravljanja organizacija udruženog rada, organa upravljanja mjesnih i interesnih zajednica kao i drugih organa društvenog samoupravljanja, da stavljaju primjedbe na njihov rad i da podnose prijedloge neposredno ili putem zborova radnih ljudi, organizacijama Socijalističkog saveza radnog naroda ili drugim društveno-političkim organizacijama.

Član 152.

Skupština opštine i drugi organi društvenog samoupravljanja prije donošenja važnijih odluka, koje donose samostalno, a iz kojih proističu obaveze i interesi za radne ljude i građane dužni su da od njih zatraže mišljenja i prijedloge.

Član 153.

Svi akti Skupštine, organa samoupravljanja u organizacijama udruženog rada i drugih samoupravnih zajednica koji regulišu određena prava i obaveze radnih ljudi i građana objavljuju se u "Službenom glasniku opštine Lopare", putem štampe ili drugi pogodan način.

Član 154.

Niko ne može vršiti javna ovlašćenja ako mu ona nisu u skladu sa Ustavom i Statutom opštine povjerena od radnih ljudi i građana ili nadležnih organa koje oni biraju.

Svaki radni čovjek i građanin je dužan da savjesno vrši javnu ili drugu društvenu funkciju koja mu je povjerena.

Član 155.

Rad državnih organa, organa društvenog samoupravljanja, i organizacija koje vrše poslove od javnog interesa javan je i oni su dužni da stvaraju uslove koji će omogućiti radnim ljudima, građanima, organizacijama udruženog rada i

drugim samoupravnim organizacijama da budu informisani o njihovom radu i da uzimaju u razmatranje njihove inicijative i prijedloge u vezi sa njihovim poslovima.

X DRUŠTVENA ZAŠTITA SAMOUPRAVNIH PRAVA I DRUŠTVENE SVOJINE

Član 156.

Društvenu zaštitu samoupravnih prava radnih ljudi i društvene svojine ostvaruje Skupština opštine i njoj odgovorni organi, sudovi i samoupravni sudski organi utvrđjeni Ustavom u obliku i na način utvrđen Ustavom i zakonom.

Član 157.

Skupština opštine, u okviru svojih prava i dužnosti ima pravo da preuzima ustavom i zakonom propisane mjere ako organizacija ili zajednica ne ispunjava svoje zakonom utvrđene ili ugovorom preuzete obaveze, ili ako se u njoj bitno poremeti ostvarivanje samoupravnih prava radnih ljudi ili teže oštete društveni interesi. U tom pogledu Skupština opštine ima pravo da:

- raspusti radnički savjet, odnosno drugi odgovarajući organ upravljanja i raspiše izbore za članove tog organa,

- raspusti druge organe upravljanja i smijeni sa dužnosti poslovodne organe i radnike na rukovodećim radnim mjestima,

- obustavi od izvršenja akte, odluke i radnje kojima se povredjuju samoupravna prava radnih ljudi u društvenoj svojini,

- u skladu sa zakonom, privremeno ograniči ostvarivanje odredjenih samoupravnih prava radnih ljudi i organa upravljanja,

- preduzima druge zakonom utvrdjene mjere u organizacijama udruženog rada, mjesnim zajednicama i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama.

Član 158.

Samoupravni pravobranilac kao samostalni organ društvene zajednice, preduzima mjere i pravna sredstva i vrši druga zakonom utvrdjena prava i dužnosti u ostvarivanju društvene zaštite samoupravnih prava radnih ljudi i društvene svojine.

Samoupravni pravobranilac pokreće postupak:

- za zaštitu samoupravnih prava radnih ljudi i društvene svojine,

- za proglašenje ništavih akata, odluka i radnji kojima se povredjuje samoupravljanje i društvena svojina.

Samoupravni pravobranilac pokreće postupak za zaštitu samoupravnih prava radnih ljudi i društvene svojine po svojoj inicijativi ili na inicijativu radnika, organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica, sindikata i drugih društveno-političkih organizacija, državnih organa i gradjana,

Državni organi i organi samoupravljanja dužni su na zahtjev samoupravnog pravobranioca pružiti podatke i informacije od interesa za vršenje njegove funkcije.

XI ORGANIZACIJA SKUPŠTINE OPŠTINE I NJENIH ORGANA

1/ Delegatski sistem

Član 159.

Radni ljudi u osnovnim samoupravnim organizacijama i zajednicama i društveno-političkim organizacijama obrazuju svoje delegacije radi neposrednog ostvarivanja svojih prava, dužnosti i odgovornosti i organizovanog učešća u vršenju funkcija Skupštine opštine.

U osnovnim samoupravnim organizacijama i zajednicama delegacije obrazuju:

1. radni ljudi u osnovnim organizacijama udruženog rada i radnim zajednicama koje vrše poslove od zajedničkog interesa za više osnovnih organizacija udruženog rada,

2. radni ljudi koji rade u poljoprivrednoj, zanatskoj i sličnim djelatnostima sredstvima rada na koja postoji pravo svojine, zajedno sa radnicima sa kojima udružuju svoj rad i sredstva rada, organizovani u zajednice i druge zakonom određene oblike udruživanja,

3. radni ljudi u radnim zajednicama državnih organa, društveno-političkih organizacija i udruženja i u drugim radnim zajednicama koje nisu organizovane kao organizacije udruženog rada, kao i aktivna vojna lica i građanska lica na službi u oružanim snagama SFRJ, na način utvrđen ustavom i zakonom,

4. radni ljudi i građani u mjesnim zajednicama.

U obrazovanju delegacija u organizacijama udruženog rada u oblasti obrazovanja studenti i djaci učestvuju, u skladu sa načelom odgovarajuće zastupljenosti interesa sa radnicima tih organizacija u procesu obrazovanja, pod uslovima i na način koji su utvrđeni zakonom.

Delegaciju obrazuju i radni ljudi koji trajno rade u dijelu osnovne organizacije udruženog rada čije sjedište nije na teritoriji Opštine.

U osnovnoj organizaciji udruženog rada, odnosno radnoj zajednici sa malim brojem radnih ljudi, svi radni ljudi vrše funkciju delegacije.

U društveno-političkim organizacijama funkciju delegacija vrše njihova izborna tijela određena njihovim statutom, odnosno drugim odlukama.

Član 16o.

Polazeći od interesa i smjernica osnovne samoupravne organizacije i zajednice i uvažavajući, saglasno principu solidarnosti i uzajamnosti, interese drugih samoupravnih organizacija i zajednica i opšte društvene interese i potrebe, delegacija utvrđuje osnovne stavove za rad delegata u Skupštini opštine i za njihovo učešće u odlučivanju.

Delegacije su dužne da o svom radu i radu delegata u Skupštini opštine izvještavaju osnovne samoupravne organizacije, odnosno zajednice, koje su ih delegirale i za svoj rad odgovorne su tim organizacijama, odnosno zajednicama.

Delegacija saradjuje sa delegacijama drugih samoupravnih organizacija i zajednica radi sporazumnog iznalaženja zajedničkih rješenja o pitanjima iz nadležnosti Skupštine opštine i sporazumnog rješavanja drugih pitanja od zajedničkog interesa.

Član 161.

U zauzimanju stavova o pitanjima o kojima se odlučuje u Skupštini opštine, delegati postupaju u skladu sa smjernicama svojih samoupravnih organizacija i zajednica i osnovnim stavovima delegacija, odnosno društveno-političkih organizacija koje su ih delegirale, kao i u skladu sa zajedničkim i opštim društvenim interesima i potrebama, a samostalno su u opredjeljivanju i glasanju o pitanjima o kojima se odlučuje u Skupštini opštine.

Delegat je dužan da o radu Skupštine opštine i o svom radu obavještava delegaciju i osnovne samoupravne organizacije i zajednice i odgovoran im je za svoj rad.

2/ Skupština opštine

a/ Položaj i nadležnost

Član 162.

Skupština opštine je organ društvenog samoupravljanja i najviši organ vlasti u okviru prava i dužnosti opštine.

Skupština opštine vrši svoja prava i dužnosti na osnovu i u okviru ustava, zakona i ovog Statuta.

Član 163.

Skupština opštine kao osnovni nosilac prava i dužnosti Opštine neposredno i isključivo:

1. donosi Statut opštine i odlučuje o promjeni Statuta opštine,
2. utvrđuje politiku i odlučuje o drugim osnovnim pitanjima, a od značaja za politički, privredni, socijalni i kulturni život, narodnu odbranu i društveni razvoj,
3. odlučuje o pitanjima iz oblasti društvene samozaštite i javne bezbjednosti,
4. donosi plan privrednog i društvenog razvoja, budžet, opšti bilans sredstava i završni račun,
5. donosi prostorni i urbanistički plan opštine,
6. donosi odluke i druge propise i opšte akte i daje autentična tumačenja opštinskih odluka,
7. daje mišljenja o promjeni granica opštine,
8. osniva, saglasno zakonu, radne organizacije,

9. osniva opštinske organe uprave i organizacije koje vrše poslove od interesa za opštinu i utvrđuje osnove njihove organizacije i djelokrug rada,

10. vrši političku kontrolu nad radom Izvršnog odbora, organa uprave i organizacija koje vrše poslove od opšteg interesa za opštinu i nosilaca samoupravnih, javnih i drugih društvenih funkcija odgovornih Skupštini opštine, i svojim smjernicama usmjerava rad tih organa, ukida ili poništava propise Izvršnog odbora i opštinskih organa uprave i organizacija koji nisu u saglasnosti sa odlukom ili drugim opštim aktom Skupštine opštine,

11. odlučuje o uređivanju i davanju na korišćenje gradjevinskog zemljišta i dobara u opštoj upotrebi,

12. pokreće inicijativu za donošenje republičkih zakona i daje prijedloge i mišljenja na nacрте i prijedloge određenih republičkih zakona i drugih opštih akata,

13. odlučuje o zaduživanju opštine i raspisivanju opštinskih javnih zajmova,

14. raspisuje opštinski referendum,

15. bira delegate za skupštine širih društveno-političkih zajednica kada je to određeno ustavom i zakonom,

16. bira i razrješava predsjednika, potpredsjednika i druge funkcionere Skupštine opštine i članove skupštinskih tijela,

17. bira i razrješava predsjednika i članove Izvršnog odbora,

18. imenuje i razrješava funkcionere opštinskih organa uprave i organizacija za koje je Statutom ili drugim opštim aktom to određeno,

19. bira i razrješava sudije za koje je to zakonom određeno i daje saglasnost za postavljenja, izbor, imenovanja i razrješavanja funkcionera u pravosudnim organima za koje je zakonom to određeno,

20. utvrđuje politiku izvršavanja donesenih odluka i drugih opštih akata Skupštine opštine, kao i obaveze organa i organizacija u Opštini u vezi sa izvršavanjem tih akata,

21. organizuje i vrši društveni nadzor,

22. razmatra izvještaje sudova o primjeni zakona i o opštim problemima pravosuđa kada je to određeno zakonom,

23. odlučuje o udruživanju sa drugim opštinama u medjuopštinsku regionalnu zajednicu i o povjeravanju određenih poslova iz okvira prava i dužnosti Opštine toj zajednici,

24. odlučuje o obrazovanju zajedničkih organa, organizacija i službi sa drugim opštinama i o drugim oblicima medjuopštinske saradnje,

25. odlučuje o saradnji sa lokalnim zajednicama drugih država i odgovarajućim nacionalnim i medjunarodnim organima i organizacijama,

26. odlučuje o dodjeljivanju zvanja počasnog građanina Opštine,

27. odlučuje o dodjeljivanju nagrada, pohvala i drugih javnih priznanja,

28. vrši i druge poslove koji su joj Statutom i zakonom stavljeni u isključivi djelokrug.

Član 164.

U ostvarivanju prava i dužnosti u oblasti opštenarodne odbrane Skupštine opštine, u skladu sa sistemom opštenarodne odbrane, utvrđuje politiku u oblasti narodne odbrane i obezbjeđuje jedinstvo priprema za odbranu, uređuje opštenarodnu odbranu, odlučuje o obrazovanju štabova, jedinica i ustanova teritorijalne odbrane, štabova i jedinica civilne zaštite i obezbjeđuje jedinstven sistem civilne zaštite na svom području, utvrđuje organizaciju i nadležnosti svojih organa u pripremama za odbranu i za njihov rad u ratu, usmjerava odbrambene pripreme u organizacijama udruženog rada, mjesnim i interesnim zajednicama i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama, utvrđuje program finansiranja priprema za odbranu, stara se o obezbjeđenju materijalnih rezervi i drugih potreba opštenarodne odbrane, razmatra stanje priprema za odbranu i preduzima odgovarajuće mjere i vrši druge poslove od interesa za opštenarodnu odbranu na području opštine.

b/ Sastav i izbor

Član 165.

U Skupštini opštine obrazuju se Vijeće udruženog rada, Vijeće mjesnih zajednica i Društveno-političko vijeće.

Vijeće udruženog rada ima 40 delegata, Vijeće mjesnih zajednica 20 delegata, Društveno-političko vijeće 20 delegata.

Član 166.

Vijeće udruženog rada sačinjavaju delegati radnih ljudi u organizacijama udruženog rada i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama rada.

Vijeće mjesnih zajednica sačinjavaju delegati radnih ljudi i građana organizovanih u društveno-političke organizacije.

Član 167.

Odlukom Skupštine opštine utvrđuje se:

a/ broj delegata koje svaka delegacija, odnosno više delegacija osnovnih organizacija udruženog rada i radnih zajednica koje vrše poslove od interesa za više osnovnih organizacija udruženog rada delegira u Vijeće udruženog rada,

b/ broj delegata koje svaka delegacija, odnosno više delegacija radnih ljudi u poljoprivrednoj, zanatskoj i sličnim djelatnostima koji rade sredstvima rada na koja postoji pravo svojine, zajedno sa radnicima sa kojima udružuju svoj rad i sredstva rada, organizovani u zajednice i druge

zakonom određene oblike udruživanja, delegira u Vijeće udruženog rada,

c/ broj delegata koje svaka delegacija, odnosno više delegacija radnih zajednica u državnim organima, društveno-političkim organizacijama, udruženjima i drugim radnim zajednicama koje nisu organizovane kao organizacije udruženog rada, kao i aktivnih vojnih lica i građevinskih lica na službi u oružanim snagama SFRJ, delegira u Vijeće udruženog rada, i

d/ broj delegata koje svaka odnosno više delegacija mjesnih zajednica delegira u Vijeće mjesnih zajednica.

Član 168.

Broj delegata koje svaka delegacija, odnosno više delegacija osnovnih organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica delegira u Vijeće udruženog rada, utvrđuje se srazmjerno broju radnih ljudi u tim organizacijama i zajednicama.

U oblastima obrazovanja i vaspitanja, zdravstva, kulture, nauke, fizičke kulture i socijalne zaštite obezbjeđuje se radnim ljudima da delegiraju u Vijeće udruženog rada najmanje po jednog delegata.

Broj delegata koje delegira svaka odnosno više delegacija radnih ljudi koji rade u poljoprivrednoj, zanatskoj i sličnim djelatnostima srdstvima rada na koja postoji pravo svojine, zajedno sa radnicima sa kojima udružuju svoj rad i sredstva rada, organizovani u zajednice i druge zakonom određene oblike udruživanja, utvrđuje se u zavisnosti od veličine društvenog proizvoda opštine u čijem stvaranju učestvuju.

Broj delegata koje delegiraju delegacije mjesnih zajednica u Vijeće mjesnih zajednica utvrđuje se srazmjerno broju radnih ljudi i građana u mjesnoj zajednici koji imaju biračko pravo.

Član 169.

U Društveno-političko vijeće delegiraju svoje delegate radnici i drugi radni ljudi i građani organizovani u društveno-političke organizacije, udružene u Socijalistički savez radnog naroda, ili kao članovi organizacija Socijalističkog saveza radnog naroda.

Društveno-političke organizacije, u okviru Socijalističkog saveza radnog naroda, dogovorno utvrđuju jedinstvenu listu kandidata za delegate u Skupštinu opštine iz reda članova.

O izboru ovih delegata u Društveno-političko vijeće izjašnjavaju se, na osnovu jedinstvene liste kandidata, radni ljudi i građani neposredno, tajnim glasanjem.

Član 170.

Delegati u vijeća Skupštine opštine biraju se na četiri godine.

Niko ne može više od dva puta uzastopno biti delegat u Skupštini opštine.

Na dopunskom izboru delegat se bira za vrijeme do isteka mandata delegata.

c/ Djelokrug i rad

Član 171.

Poslove iz nadležnosti Skupštine opštine vrše vijeća Skupštine samostalno, u ravnopravnom djelokrugu i na zajedničkoj sjednici, u skladu sa ustavom i ovim Statutom.

Član 172.

Skupštine samoupravnih interesnih zajednica iz

oblasti obrazovanja, kulture, zdravstva, socijalne zaštite, dječije zaštite, fizičke kulture odlučuju ravnopravno sa nadležnim vijećem Skupštine opštine o pitanjima iz tih oblasti koja su u nadležnosti Skupštine opštine.

Skupštine drugih samoupravnih interesnih zajednica, imaju pravo, kada se radi o pitanjima od njihovog neposrednog interesa, a koja su u nadležnosti Skupštine opštine, da pokreću inicijative i daju prijedloge za razmatranje i donošenje odluka i drugih opštih akata o odredjenim pitanjima, da podnose prijedloge odluka i drugih opštih akata, da na sjednici Skupštine opštine preko svojih predstavnika obrazlažu svoje prijedloge i učestvuju u razmatranju pitanja koja su pokrenuli, odnosno predložili, kao i o drugim pitanjima u skladu s poslovnikom Skupštine opštine.

Član 173.

Kada Skupština opštine odlučuje o izdvajanju dijela dohotka za zajedničke i opšte društvene potrebe i o namjeni i obimu sredstava za ove potrebe, odluka se ne može donijeti ako je ne usvoji Vijeće udruženog rada.

Član 174.

Svako vijeće Skupštine, u okviru svoga djelokruga, stara se o sprovođenju utvrdjene politike i izvršavanju odluka i drugih akata Skupštine, utvrđuje politiku njihovog izvršavanja i obaveze organa i organizacija u vezi sa izvršavanjem tih akata.

Svako vijeće Skupštine razmatra izvještaje o radu Izvršnog odbora Skupštine i opštinskih organa uprave i organizacija i može u okviru svog djelokruga, tražiti izvještaj od Izvršnog odbora Skupštine o sprovođenju politike i izvršavanju zakona odnosno opštih i drugih akata koje je ono donijelo samostalno, u ravnopravnom djelokrugu ili na zajedni-

čkoj sjednici i upućivati mu pitanja.

Svako vijeće Skupštine u okviru svog djelokruga, može tražiti izvještaje i objašnjenja od starješina opštinskih organa uprave i organizacija.

Član 175.

Svako vijeće Skupštine može davati inicijativu za zaključivanje i odlučivati o zaključivanju društvenih dogovora o pitanjima iz svog djelokruga u skladu sa Poslovnikom Skupštine.

O zaključivanju društvenog dogovora o pitanjima od šireg interesa za sve radne ljude i građane u Opštini, odlučuju sva vijeća Skupštine na zajedničkoj sjednici.

Član 176.

Svako vijeće Skupštine može drugom vijeću podnijeti predloge za donošenje akata iz njegovog djelokruga, kao i pretresati prijedloge opšteg ili drugog akta ili pitanja iz djelokruga drugog vijeća i davati mu mišljenje o tome.

Nadležno vijeće dužno je da uzme u pretres prijedlog, odnosno mišljenje drugog vijeća i da ga obavijesti o svom stavu.

Član 177.

Svako vijeće Skupštine samostalno verifikuje mandat delegata i odlučuje o mandatno-imunitetskim pravima svojih delegata.

Član 178.

Vijeće udruženog rada samostalno:

1. pretresa i odlučuje o raspodjeli dohotka i izdvajanju dijela dohotka za zajedničke i opšte društvene potrebe, kao i o pitanjima iz oblasti privrede i finansija, vaspitanja, obrazovanja, zdravlja, socijalne politike, kulture, fizičke kulture, socijalne i invalidske zaštite, o ostvarivanju prava boraca i vojnih invalida i o drugim pitanjima i odnosima od interesa za radnike i druge radne ljude u društvenom radu, osim onih pitanja i odnosa o kojima odlučuje ravnopravno sa drugim vijećima Skupština opštine ili u zajedničkoj sjednici vijeća.
2. razmatra pitanja od zajedničkog interesa za organizacije udruženog rada i druge samoupravne organizacije i zajednice, uskladjuje njihove odnose i interese i sa njima ostvaruje saradnju,
3. prati i razmatra razvoj i funkcionisanje samoupravnog sistema u oblasti privrede, finansija i društvenih djelatnosti, uskladjuje odnose i razvija saradnju organizacija udruženog rada i uspostavlja i ostvaruje odgovarajuće oblike saradnje sa ovim organizacijama i samoupravnim interesnim zajednicama, podstiče samoupravno sporazumijevanje i društveno dogovaranje,
4. prati sprovođenje politike i izvršavanje propisa i drugih opštih akata Skupštine u oblasti privrede, finansija i društvenih djelatnosti,
5. vrši društveni nadzor nad radom organizacija udruženog rada i drugih organizacija i zajednica u oblasti privrede i društvenih djelatnosti,
6. obustavlja do odluke Ustavnog suda izvršenje opštih akata organizacija udruženog rada ili drugih organizacija i zajednica ako smatra da su u suprotnosti sa Ustavom, i ako se njima povredjuju samoupravna prava radnih ljudi i društvene svojine,
7. podstiče međusobnu saradnju delegacija organizacija udruženog rada radi uspješnijeg i efikasnijeg iznalaženja zajedničkih rješenja o pitanjima iz nadležnosti Vijeća i

sporazumnog rješavanja drugih pitanja od zajedničkog interesa,

8. pokreće inicijative i učestvuje u postupku za sklapanje samoupravnih sporazuma i društvenih dogovora o pitanjima od zajedničkog interesa za samoupravne organizacije i zajednice u privredi i van privrednim djelatnostima,

9. bira delegate u skupštine širih društveno-političkih zajednica u skladu sa ustavom i zakonom,

10. bira i razrješava predsjednika i zamjenika predsjednika Vijeća,

11. obrazuje radna tijela Vijeća i bira njihove članove,

12. donosi Poslovnik o radu Vijeća,

13. daje saglasnost na statute i druga samoupravna akta OUR kada je to predviđeno zakonom,

14. utvrđuje obaveze osnivanja, odnosno osniva samoupravne interesne zajednice koje vrše poslove od posebnog društvenog interesa i propisuje obaveze plaćanja toj zajednici,

15. vrši i druge poslove utvrđene ustavom, ovim Statutom i Poslovníkom Skupštine.

Član 179.

Vijeće mjesnih zajednica samostalno:

1. pretresa i odlučuje o pitanjima koja su od neposrednog interesa za život radnih ljudi i građana u mjesnoj zajednici odnosno Opštini, a naročito o pitanjima izgradnje i uređenja naseljenih mjesta, upravljanja i korišćenja dobara u opštoj upotrebi, porodičnih odnosa i starateljstva, osim onih pitanja iz ovih oblasti o kojima odlučuju vijeća Skupštine u ravnopravnom djelokrugu ili u zajedničkoj sjednici Vijeća,

2. razmatra, usmjerava i podstiče rad mjesnih zajednica,
3. prati, razmatra i podstiče ostvarivanje neposrednih oblika samoupravljanja u mjesnim zajednicama, kao i funkcionisanje samoupravljanja u cjelini u mjesnim zajednicama,
4. pokreće inicijative za samoupravno sporazumijevanje mjesnih zajednica,
5. prati sprovođenje politike i izvršavanje propisa i drugih opštih akata Skupštine u čijem donošenju učestvuje,
6. usklađuje odnose i razvija saradnju sa mjesnim zajednicama,
7. donosi odluke i druge akte iz nadležnosti Skupštine od interesa za mjesne zajednice,
8. podstiče medjusobnu saradnju delegacija mjesnih zajednica radi iznalaženja zajedničkih rješenja o pitanjima iz nadležnosti Vijeća i sporazumnog rješavanja drugih pitanja od zajedničkog interesa,
9. bira delegata u skupštine širih društveno-političkih zajednica u skladu sa ustavom i zakonom,
10. bira i razrješava predsjednika i zamjenika predsjednika Vijeća,
11. obrazuje radna tijela Vijeća i bira njihove članove,
12. donosi Poslovnik o radu Vijeća,
13. vrši i druge poslove utvrdjene ustavom, ovim Statutom i Poslovnikom Skupštine.

Član 18o.

Društveno-političko vijeće samostalno:

1. pretresa i odlučuje o pitanjima i odnosima iz

oblasti ostvarivanja, razvoja i zaštite ustavom utvrđenog socijalističkog samoupravnog sistema, narodne odbrane, unutrašnjih poslova, društvene samozaštite, pravosuđa i uprave, ostvarivanja sloboda, prava i dužnosti građana i drugim pitanjima ostvarivanja, razvoja i zaštite ustavom utvrđenog socijalističkog samoupravnog sistema o kojima ne odlučuje u ravnopravnom djelokrugu sa drugim vijećima Skupštine ili u zajedničkoj sjednici Vijeća,

2. razmatra pitanja od bitnog značaja za društveni i privredni razvoj opštine i za ostvarivanje utvrđenih opštedruštvenih ciljeva i zadataka i razvoja društvene zajednice,

3. razmatra opšta pitanja u vezi sa ostvarivanjem ustavnosti i zakonitosti,

4. razmatra opšte pitanja kadrovske politike i sprovođenje društvenih dogovora i samoupravnih sporazuma u oblasti kadrovske politike,

5. daje saglasnost za postavljenja, izbor, imenovanja i razrješenja funkcionera u pravosudnim organima za koje je to zakonom određeno,

6. bira i razrješava predstavnike opštine u konkursnim komisijama organizacija udruženog rada,

7. raspravlja o pitanjima vjerskih zajednica,

8. razmatra izvještaje sudova o primjeni zakona i o opštim problemima pravosuđa kada je to određeno zakonom,

9. daje preporuku samoupravnim organizacijama i zajednicama o pitanjima iz svog djelokruga, koja su od šireg značaja i interesa za opštinu,

10. osniva opštinske organe uprave i organizacije i utvrđuje osnove njihove organizacije rada,

11. bira delegate za vijeća u skupštine širih društveno-političkih zajednica u skladu sa ustavom i zakonom,

12. bira i razrješava predsjednika i zamjenika predsjednika vijeća,

13. obrazuje radna tijela Vijeća i bira njihove članove,

14. donosi Poslovnik o radu Vijeća,

15. vrši i druge poslove utvrđene ustavom, ovim Statutom i Poslovnikom Skupštine.

Član 181.

Vijeće udruženog rada i Vijeće mjesnih zajednica u ravnopravnom djelokrugu:

1. pretresaju i odlučuju o pitanjima uređivanja i korišćenja građevinskog zemljišta,
2. pretresaju i odlučuju o pitanjima iz oblasti stambene i komunalnih djelatnosti,
3. pretresaju i odlučuju o zaštiti i unapređenju prirode i čovjekove sredine,
4. daju saglasnost na odluke o cijenama usluga kada je to u nadležnosti opštine,
5. donose regionalni, prostorni i urbanistički plan opštine i naseljenih mjesta,
6. privremeno odlučuju o pitanjima od kojih bitno zavisi rad interesne zajednice koja obavlja poslove od posebnog društvenog interesa,
7. utvrđuju na osnovu zakona područja predviđena za stambenu i drugu kompleksnu izgradnju, na kojima ne može postajati pravo svojine,
8. utvrđuje rentu koja nastaje na zemljištu ulaganjem društvenih sredstava,

Član 182.

Vijeće udruženog rada i Društveno-političko vijeće u ravnopravnom djelokrugu:

1. pretresaju i odlučuju o zaštiti samoupravnih prava radnih ljudi i društvene svojine,
2. odlučuju o zaduženju opštine,
3. osnivaju radne organizacije,
4. odlučuju koje su djelatnosti od posebnog društvenog interesa i utvrđuju način ostvarivanja posebnog društvenog interesa,

5. podnose prijedlog za razrješenje poslovnog organa u organizacijama udruženog rada,

6. odlučuju o raspuštanju radničkog savjeta, odnosno drugog odgovarajućeg organa upravljanja, organizacije udruženog rada kada su za to ispunjeni zakonom utvrđeni uslovi,

7. ukidaju ili poništavaju nezakonite propise i druge opšte akte Izvršnog odbora ili opštinskog organa uprave.

Član 183.

Društveno-političko vijeće i Vijeće mjesnih zajednica u ravnopravnom djelokrugu:

1. daju mišljenje o promjeni granica opštine,
2. odlučuju o izdvajanju naseljenih mjesta iz sastava opštine i uključivanju tih mjesta u sastav druge opštine,
3. pretresaju i odlučuju o bezbjednosti saobraćaja,
4. donosi odluke u vezi izbornog sistema.

Član 184.

Vijeća Skupštine u ravnopravnom djelokrugu:

1. donose društveni plan, budžet, opšti bilans sredstava i završni račun,
2. pretresaju i odlučuju o pitanjima i odnosima koja se odnose na finansiranje i izvore i vrste prihoda Opštine,
3. odlučuju o drugim pitanjima u skladu sa ustavom, ovim Statutom i Poslovnikom Skupštine.

Član 185.

Vijeća Skupštine na zajedničkoj sjednici:

1. donose Statut opštine,
2. naspisuju opštinski referendum,
3. odlučuju o raspisivanju opštinskog zajma,
4. odlučuju o zaključivanju društvenog dogovora i samoupravnog sporazuma kada je opština učesnik u zaključivanju tih dogovora odnosno sporazuma,
5. vrše političku kontrolu nad radom Izvršnog odbora organa uprave i organizacija koje vrše poslove od opšteg interesa za Opštinu i nosilaca samoupravnih, javnih i drugih društvenih funkcija odgovornih Skupštini i svojim smjernicama usmjeravaju rad tih organa: ukidaju ili poništavaju propise Izvršnog odbora i opštinskih organa uprave i organizacija koje nisu u saglasnosti sa odlukama ili drugim opštim aktom Skupštine,
6. donose odluku o organizaciji i načinu rada Izvršnog odbora,
7. biraju i razrješavaju predsjednika i potpredsjednika i druge funkcionere Skupštine i članove zajedničkih skupštinskih tijela,
8. biraju i razrješavaju predsjednika i članove Izvršnog odbora,
9. imenuju i razrješavaju sekretara Skupštine i druge funkcionere opštinskih organa uprave i organizacija za koje je ovim Statutom ili drugim opštim aktom to određeno,
10. biraju i razrješavaju sudije za koje je to zakonom određeno,
11. odlučuju o udruživanju sa drugim opštinama u medjuopštinsku regionalnu zajednicu i o povjeravanju poslova iz okvira prava i dužnosti Opštine toj zajednici,
12. obrazuju zajedničke organe, organizacije i službe sa drugim opštinama i odlučuju o drugim oblicima medjuopštinske saradnje,

13. odlučuju o saradnji sa lokalnim zajednicama drugih država i odgovarajućim nacionalnim i međunarodnim organima i organizacijama,

14. odlučuju o načinu vršenja javnih ovlašćenja koja se povjeravaju pojedincima i zajednicama,

15. odlučuju o dođjeljivanju zvanja počasnog gradjanina opštine,

16. odlučuju o dodjeljivanju nagrada, pohvala i drugih javnih priznanja,

17. propisuju način utvrđivanja naknada ličnog dohotka predsjednika, potpredsjednika i drugih funkcionera Skupštine na stalnoj dužnosti u Skupštini,

18. propisuju visinu naknade troškova delegata Skupštine i članova njenih tijela,

19. donose Poslovnik o radu Skupštine.

Član 186.

Kada se u Skupštini opštine odlučuje o pitanjima i odnosima za koja su zainteresovane organizacije udruženog rada i druge samoupravne organizacije i zajednice o njima raspravljaju te organizacije odnosno zajednice, u skladu sa Poslovnikom Skupštine opštine.

Skupština opštine odnosno nadležno vijeće Skupštine, prije odlučivanja o promjeni Statuta, o društvenom planu Opštine i o drugim odnosima od opšteg značaja za radne ljude i gradjane, organizacije udruženog rada i druge samoupravne organizacije i zajednice, pribavlja mišljenje o ovim odnosima od zainteresovanih samoupravnih organizacija i zajednica,

Član 187.

Pravo predlaganja odluka i drugih opštih akata ima svaki delegat u vijeću, komisija i drugo radno tijelo

vijeća u svom vijeću, vijeće, komisija i drugo tijelo Skupštine i Izvršni odbor Skupštine opštine.

Inicijativu za donošenje opšteg akta mogu da pokrenu organizacije udruženog rada i druge samoupravne organizacije i zajednice, društveno-političke organizacije, državni organi, radni ljudi i građani.

Skupština opštine je dužna da o zauzetom stavu o pokrenutim inicijativama obavijesti podnosioca.

Član 188.

Skupština opštine, po svojoj inicijativi ili na prijedlog organizacija udruženog rada, mjesnih zajednica, samoupravnih interesnih zajednica i drugih samoupravnih organizacija i zajednica razmatra i pitanja iz nadležnosti širih društveno-političkih zajednica, i o usvojenom stavu obavještava šire društveno-političke zajednice i pokretače inicijativa.

Skupština opštine može ovlastiti svoje radno tijelo da razmatra određena pitanja iz nadležnosti skupština širih društveno-političkih zajednica i da po njima zauzima stavove.

Član 189.

Kada vijeća Skupštine učestvuju ravnopravno u donošenju opšteg ili drugog akta, mogu odlučiti da o predlogu tog akta vode pretres na zajedničkoj sjednici.

Član 190.

Glasanje u Skupštini opštine i njenim vijećima i drugim tijelima je javno, osim ako Poslovníkom ili odlukom Skupštine opštine odnosno vijeća nije određeno da se glasa tajno.

Svako vijeće punovažno odlučuje ako je na sjednici prisutna većina delegata, a odluka se smatra donesenom ako je za nju glasala većina prisutnih delegata, osim kada je ustavom, zakonom i ovim Statutom određeno da je za punovažno donošenje odluke potrebna posebna većina.

Skupština opštine na zajedničkoj sjednici vijeća odlučuje ako sjednici prisustvuje većina delegata svakog vijeća. Punovažne su odluke za koje je glasala većina od ukupnog broja prisutnih delegata, osim ako je ustavom, zakonom i ovim Statutom predviđeno da se odluka donosi posebnom većinom. Za donošenje odluke potrebna je posebna većina i kada Skupština o tome odluči na prijedlog jednog od vijeća.

Član 191.

Opšti ili drugi akt u čijem donošenju vijeća ravnopravno učestvuju, smatra se donesenim kada je izglasan u istovjetnom tekstu u svakom vijeću.

Ako se o opštem ili drugom aktu ne postigne saglasnost ni poslije dva uzastopna pretresa spornog pitanja, vijeća obrazuju zajedničku komisiju od jednakog broja članova kojoj se povjerava sastavljanje prijedloga za rješavanje spora.

Ako se u zajedničkoj sjednici ne postigne saglasnost ili vijeća ne usvoje tekst koji je predložila komisija, predloga opšteg ili drugog akta iznosi se na zajedničku sjednicu. Ako se ni na zajedničkoj sjednici ne postigne saglasnost, sporni akt se skida sa dnevnog reda Skupštine i može se ponovo staviti na dnevni red na prijedlog jednog od vijeća po isteku roka od tri mjeseca od dana skidanja sa dnevnog reda, a prije tog vremena samo na osnovu odluke vijeća koja su učestvovala u odlučivanju.

Ako u postupku usaglašavanja nije postignuta saglasnost o prijedlogu društvenog plana, budžeta, opšteg bilansa sredstava završnog računa ili drugog opšteg akta kojeg treba donijeti u određenom roku, privremeno će se primjenjivati

akt u tekstu koji je usvojilo Vijeće udruženog rada, a najduže za šest mjeseci.

Član 192.

Kada Skupština samoupravne interesne zajednice odlučuje ravnopravno sa nadležnim vijećima Skupštine opštine, odluka je punovažna ako je donesena u istovjetnom tekstu u vijeću Skupštine opštine i skupštine samoupravne interesne zajednice.

Ako se saglasnost u istovjetnom tekstu ne postigne ni nakon ponovnog pretresa spornog pitanja, obrazuje se zajednička komisija od jednakog broja delegata nadležnog vijeća Skupštine opštine i delegata Skupštine samoupravne interesne zajednice, radi rješenja spora. Ako se u komisiji ne postigne saglasnost ili ako vijeća odnosno skupština samoupravne interesne zajednice ne usvoje prijedlog komisije za rješenje spornog pitanja, odluka će se privremeno primjenjivati u tekstu koju je usvojilo nadležno vijeće Skupštine opštine, a najduže za šest mjeseci.

Član 193.

Delegacije samoupravnih organizacija i zajednica mogu delegata povremeno zamijeniti u radu Skupštine opštine drugim delegatom iz sastava svoje delegacije bilo za pojedinu zajednicu Skupštine opštine ili za vremenski period kraći od četiri godine.

Zamjenjivanje delegata u radu Skupštine opštine, kao i postupak verifikacije prava i dužnosti delegata koji zamjenjuje delegata utvrđuje se Poslovnikom o radu Skupštine.

Član 194.

Skupština opštine ima Poslovnik kojim se uređju-

ju pitanja: unutrašnja organizacija i rad Skupštine, bliže određuje djelokrug vijeća Skupštine, način učešća skupština samoupravnih interesnih zajednica u ravnopravnom odlučivanju sa nadležnim vijećem Skupštine, uslovi za rad delegata u vijećima i način ostvarivanja njihovih prava i dužnosti, saradnju Skupštine sa skupštinama drugih društveno-političkih zajednica, samoupravnih organizacijama i zajednicama, društveno-političkim i drugim organizacijama i druga pitanja od interesa za rad Skupštine opštine i ostvarivanje njenih zadataka i odgovornosti.

Poslovníkom vijeća uređuje se organizacija i rad vijeća, u skladu sa Poslovníkom Skupštine.

Član 195.

Skupština opštine u vršenju poslova iz svog djelokruga donosi odluke, naredbe, uputstva, rješenja, zaključke, realizacije i preporuke.

Opšti akti Skupštine opštine objavljuju se u "Službenom glasniku opštine".

d/ Prava i dužnosti delegata

Član 196.

Svaki delegat u Skupštini opštine ima pravo da u svom vijeću podnosi prijedloge opštih i drugih akata i pokrene druga pitanja iz djelokruga rada vijeća.

Član 197.

Delegat ima pravo da, vijeću čiji je član, predlaže pretresanje pitanja koja se odnose na politiku

i rad Izvršnog odbora Skupštine opštine, na izvršavanje zakona, kao i opštih akata Skupštine opštine i na rad opštinskih organa uprave i organizacija koje vrše poslove od interesa za Opštinu.

Svaki delegat ima pravo da, Izvršnom odboru Skupštine opštine ili starješinama koje rukovode opštinskim organima uprave i organizacijama postavlja pitanja koja se odnose na njihov rad, ili na poslove iz nadležnosti odgovarajućeg organa.

Član 198.

Svaki delegat ima pravo da zatraži obavještenje od funkcionera Skupštine opštine, Izvršnog odbora Skupštine opštine i od funkcionera koji rukovode opštinskim organima uprave i organizacijama koje vrše poslove od interesa za Opštinu.

Funkcioneri Skupštine opštine, Izvršnog odbora Skupštine opštine i opštinskih organa uprave i organizacija dužni su da delegatu pruže traženo obavještenje.

Radi vršenja svoje dužnosti u Skupštini opštine, delegat ima pravo da od državnih organa, organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica traži podatke potrebne za svoj rad u Skupštini opštine.

Član 199.

Ostvarivanje prava delegata koje on za vrijeme trajanja funkcije delegata u Skupštini opštine ima po osnovu rada u organizaciji odnosno radnoj zajednici koja ga je delegirala, uređuje organizacija svojim opštim aktom, u skladu sa zakonom.

Delegat na funkciji u Skupštini opštine čije vršenje zahtjeva da privremeno prestane sa radom u organizaciji udruženog rada ili radnoj zajednici, ima pravo da se,

po prestanku te funkcije, vrati na rad u istu organizaciju udruženog rada odnosno radnu zajednicu na svoje ranije radno mjesto ili drugo radno mjesto koje odgovara njegovim sposobnostima i kvalifikacijama.

e/ Komisije i druga radna tijela

Član 200.

Za razmatranje i pretresanje prijedloga odluka i drugih akata, za praćenje sprovođenja politike i izvršavanja opštih akata, kao i za proučavanje i pretresanje drugih pitanja iz nadležnosti Skupštine i vijeća, Skupština i vijeća mogu obrazovati komisije i druga stalna i povremena radna tijela.

Način obrazovanja, sastav, djelokrug i ovlaštenja radnih tijela utvrđuju se Poslovníkom Skupštine i njenih vijeća.

Član 201.

U Skupštini opštine se obrazuje Komisija za izbor i imenovanja.

Ova Komisija pretresa sva pitanja i prijedloge u vezi sa izborom, imenovanjem i razrješenjem iz nadležnosti Skupštine, kao i opšta pitanja kadrovske politike u Opštini.

f/ Savjet za narodnu odbranu

Član 202.

Za vršenje određenih poslova iz oblasti narodne

odbrane, obrazuje se Savjet za narodnu odbranu, kao savjetodavno tijelo Skupštine opštine.

Predsjednik Skupštine opštine je po položaju predsjednik Savjeta za narodnu odbranu.

Sastav, djelokrug i ovlaštenja Savjeta za narodnu odbranu, uređuje se posebnom odlukom Skupštine u skladu sa zakonom.

Član 203.

Za vrijeme ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti obrazuje se Predsjedništvo Skupštine opštine.

Predsjedništvo Skupštine opštine rukovodi opštenarodnim otporom na području opštine.

Predsjedništvo čine predsjednik i članovi savjeta za narodnu odbranu Skupštine opštine i predsjednici vijeća Skupštine opštine.

Predsjednik Skupštine opštine je po položaju predsjednik Predsjedništva Skupštine opštine.

Predsjedništvo Skupštine opštine za vrijeme ratnog stanja, po sopstvenoj inicijativi ili na prijedlog Izvršnog odbora, odlučuje o svim pitanjima iz nadležnosti Skupštine, ako ne postoji mogućnost da se sastanu nadležna vijeća. Predsjedništvo je dužno da donesene odluke iz nadležnosti Skupštine opštine podnese na potvrdu Skupštini čim ona bude u mogućnosti da se sastane.

h/ Predsjednik, potpredsjednik i predsjednici vijeća

Član 204.

Skupština opštine ima predsjednika.

Predsjednika zamjenjuje potpredsjednik.

Svako vijeće Skupštine ima predsjednika vijeća i zamjenika predsjednika vijeća.

Predsjednik Skupštine, predsjednici vijeća i njihovi zamjenici biraju se iz reda delegata u Skupštini za vrijeme od četiri godine.

Član 205.

Predsjednik Skupštine opštine predstavlja Skupštinu, saziva zajedničke sjednice i predsjedava im, stara se o primjeni Poslovnika Skupštine, potpisuje akte koje donose vijeća na zajedničkoj sjednici vijeća i zajedno sa predsjednicima odgovarajućih vijeća potpisuje akte Skupštine koje su donijela vijeća.

Član 206.

Predsjednik vijeća saziva sjednice vijeća na osnovu odluke vijeća ili po sopstvenoj inicijativi i predsjedava tim sjednicama.

Predsjednik vijeća dužan je da sazove sjednicu na zahtjev predsjednika Skupštine, kao i kada je to predviđeno Poslovníkom.

Ako predsjednik vijeća ne sazove sjednicu vijeća, sjednicu može sazvati predsjednik Skupštine, kad je ovim Statutom ili Poslovníkom to određeno.

Član 207.

Predsjednik Skupštine opštine zajedno sa potpredsjednikom, predsjednicima vijeća Skupštine, zamjenicima predsjednika vijeća, predsjednikom Izvršnog odbora Skupštine opštine sekretarom Skupštine: razmatra pitanja usklađivanja i programiranja rada vijeća i radnih tijela u Skupštini, stara se o una-

predjivanju rada vijeća i tijela Skupštine, stara se o saradnji Skupštine sa opštinskim društveno-političkim organizacijama, samoupravnim interesnim zajednicama, mjesnim zajednicama i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama, sa Skupštinom SR BiH, drugim opštinama i o ostvarivanju medjuopštinske saradnje, u skladu sa Poslovníkom Skupštine.

i/ Sekretar Skupštine

Član 208.

Skupština opštine ima sekretara.

Sekretar Skupštine obezbjeđuje pripremu sjednica Skupštine i njenih tijela u skladu sa programom rada Skupštine i vrši druge poslove određene propisima, kao i one koje mu povjeri Skupština. Sekretara Skupštine imenuje Skupština na četiri godine i može biti imenovan dva puta uzastopno, a izuzetno, po posebnom postupku utvrdjenim Poslovníkom, još za jedan mandatni period.

Za svoj rad sekretar odgovara Skupštini.

Član 209.

Stručne i druge poslove za Skupštinu i njena tijela i delegate u Skupštini vrši stručna služba Skupštine.

Organizacija i rad ove službe određuje se odlukom Skupštine.

2/ Izvršni odbor Skupštine opštine

Član 210.

U opštini se obrazuje Izvršni odbor Skupštine opštine.

Izvršni odbor je, u okviru prava i dužnosti Opštine, odgovoran Skupštini opštine za stanje u svim oblastima društvenog života, za sprovođenje politike i izvršavanje odluka i drugih propisa i opštih akata Skupštine opštine i za izvršavanje zakona i drugih propisa i opštih akata za čije izvršavanje nisu odgovorni drugi organi i za usmjeravanje i uskladjivanje rada opštinskih organa uprave i organizacija.

Izvršni odbor vrši svoja prava i dužnosti na osnovu i u okviru ustava, ovog Statuta i zakona.

Član 211.

Izvršni odbor:

- ① prati stanje i ostvarivanje politike Skupštine i predlaže Skupštini utvrđivanje politike,
- ② predlaže odluke i druge opšte akte i ima pravo da daje mišljenje o predlozima odluka i drugih opštih akata koje Skupštini podnose drugi ovlašćeni predlagачи,
- ③ utvrđuje prijedlog društvenog plana Opštine, prijedlog opštinskog budžeta, opšteg bilansa sredstava i završnog računa i stara se o njihovom izvršenju,
- ④ donosi propise i druge akte za izvršavanje odluka i drugih opštih akata skupštine opštine,
- ⑤ stara se o sprovođenju politike i izvršavanju propisa i drugih akata Skupštine,
- ⑥ stara se o izvršavanju politike u oblasti narodne odbrane i o sprovođenju priprema za odbranu u okviru prava i dužnosti utvrđenih ovim Statutom i zakonom,

7. uskladjuje i usmjerava rad opštinskih organa uprave i organizacija radi obezbjeđenja sprovođenja politike i izvršavanja zakona, drugih propisa i opštih akata Skupštine,

8. vrši nadzor nad radom opštinskih organa uprave i organizacija i predlaže Skupštini ukidanje njihovih propisa koji su u suprotnosti sa zakonom, drugim propisom ili opštim aktom Skupštine, odnosno propisom koje je ono donijelo radi njihovog sprovođenja,

9. utvrđuje opšta načela unutrašnje organizacije opštinskih organa uprave i organizacija,

10. daje mišljenja o prijedlogu za imenovanja i razrješenja funkcionera opštinskih organa uprave i organizacija i može predložiti pokretanje postupka za razrješenje pojedinih od tih funkcionera,

11. donosi Poslovnik o svom radu i

12. vrši i druge poslove utvrđene ovim Statutom, zakonom i odlukom Skupštine.

Član 212.

U oblasti opštenarodne odbrane, Izvršni odbor stara se o organizaciji i pripremanju ljudstva, materijalnih i drugih izvora i snaga za potrebe opštenarodne odbrane, utvrđuje zadatke za sprovođenje priprema za odbranu i za rad u ratu opštinskih organa i organizacija, organizacija udruženog rada, mjesnih i interesnih zajednica i drugih samoupravnih organizacija i zajednica, koordinira i uskladjuje rad opštinskih organa i organizacija, donosi plan odbrane opštine i daje saglasnost na planove odbrane opštinskih organa i organizacija, priprema prijedloge ratnih propisa i vrši druge poslove određene zakonom i Statutom opštine.

Član 213. ✓

Izvršni odbor sačinjavaju predsjedni, članovi

odbora koje bira Skupština i funkcioneri koji rukovode opštinskim organima uprave i organizacijama koje vrše poslove od interesa za Opštinu određeni odlukom Skupštine opštine.

Skupština, na prijedlog Komisije za izbor i imenovanje, uz konsultovanje Opštinske konferencije Socijalističkog saveza radnog naroda vrši izbor predsjednika i članova Izvršnog odbora.

Ako predsjednik ili član Izvršnog odbora bude izabran iz reda delegata u Skupštini, prestaje mu mandat u Skupštini.

≡ Izvršni odbor ima potpredsjednika koji se bira iz reda članova Odbora i tehničkog sekretara koga imenuje Skupština opštine.

Član 214.

Predsjednik i članovi Izvršnog odbora biraju se na četiri godine.

Za predsjednika Izvršnog odbora može biti birano isto lice najviše dva puta uzastopno.

Članovi Izvršnog odbora mogu biti birani dva puta uzastopno, a izuzetno po posebnom postupku utvrđenom Poslovníkom, u skladu sa zakonom, još za jedan mandatni period.

Predsjednik Izvršnog odbora ima pravo da Skupštini opštine predlaže razrješenje od dužnosti pojedinih članova Izvršnog odbora i izbor novih članova.

Član 215.

Odlukom Skupštine propisuje se organizacija i način rada Izvršnog odbora.

Član 216.

Izvršni odbor može Skupštini podnijeti kolektivnu ostavku.

Ako smatra da nije u stanju da obezbijedi sprovođenje utvrđjene politike, odluke ili drugog opšteg akta Skupštine čije se donošenje predlaže, ili da ne može preuzeti odgovornost za vršenje svoje funkcije ako se ne doneše odluka odnosno drugi opšti akt čije donošenje predlaže, Izvršni odbor može postaviti pitanje povjerenja.

Ako Izvršni odbor podnese kolektivnu ostavku ili mu vijeća Skupštine izglasaju nepovjerenje, kao i u drugim slučajevima kada Odboru prestane funkcija, ono ostaje na dužnosti do izbora novog Izvršnog odbora.

Član 217.

Svako vijeće Skupštine može, na prijedlog najmanje deset delegata, postaviti pitanje povjerenja Izvršnog odbora.

O pitanju povjerenja Izvršnom odboru vodi se pretres u vijećima Skupštine.

Član 218.

U ostvarivanju svojih prava i dužnosti Izvršni odbor saradjuje sa organima Republike, organizacijama udruženog rada, društveno-političkim organizacijama, samoupravnim interesnim zajednicama i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama.

Član 219.

Poslove uprave, u okviru prava i dužnosti Opštine, vrše opštinski organi uprave i organizacije koje vrše poslove od interesa za Opštinu.

Član 220.

Organi uprave i organizacije sprovode utvrdjenu politiku, izvršavaju zakone, propise i druge opšte akte Skupštine i Izvršnog odbora, sprovode smjernice Skupštine, odgovorni su za stanje u oblastima za koje su obrazovani, prate stanje i pojave u odredjenim oblastima i daju inicijativu za rješavanje pitanja u tim oblastima, rješavaju u upravnim stvarima, vrše upravni nadzor i druge upravne poslove, pripremaju propise i druge opšte akte i vrše druge stručne poslove za Skupštinu opštine i Izvršni odbor.

Član 221.

Organi uprave i organizacije samostalni su u vršenju svojih ovlašćenja i za svoj rad odgovaraju Skupštini i Izvršnom odboru.

Organi uprave i organizacije vrše poslove iz svoje nadležnosti na osnovu i u okviru ustava, zakona i ovog Statuta i svojim radom obezbjeđuju efikasno ostvarivanje prava i interesa radnih ljudi i građana, organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica.

Član 222.

Političku kontrolu i nadzor nad radom organa uprave i organizacija vrši Skupština.

Organi uprave i organizacije dužni su da dostavljaju Skupštini i izvršnom odboru izvještaje o svom radu, o stanju i odnosnim oblastima uprave, obavještenja i objašnjenja o pitanjima iz njihovog djelokruga, podatke, spise i druge dokumente potrebne za rad Skupštine i Izvršnog odbora, da na njihov zahtjev ispituju stanje u određenoj oblasti, da prouče određena pitanja ili da u određenom roku izvrše posao iz svog djelokruga i da im o tome podnesu izvještaj.

Član 223.

Za vršenje poslova uprave Skupština opštine obrazuje opštinske sekretarijate kao osnovne organe uprave, a za vršenje poslova od interesa za opštinu, zavode.

Za vršenje upravnih poslova manjeg obima i drugih poslova iz okvira prava i dužnosti Opštine, mogu se obrazovati uprave, direkcije i komisije.

Član 224.

Opštinske organe uprave i organizacije koje vrše poslove od interesa za Opštinu osniva Skupština opštine odlukom.

Član 225.

Radi stvaranja povoljnih uslova za ostvarivanje prava radnih ljudi kod organa uprave i organizacija u naseljenim mjestima van sjedišta opštine, osnivaju se mjesni uredi.

Član 226.

Radom pojedinih organa uprave i organizacija rukovodi sekretar, direktor, odnosno drugi funkcioner određen odlukom Skupštine opštine.

Član 227.

Funkcionere organa uprave i organizacija koje vrše poslove od interesa za Opštinu imenuje i razrješava Skupština opštine na prijedlog Komisije za izbor i imenovanja.

Funkcioneri organa uprave i organizacija imenuju se za vrijeme od četiri godine i mogu biti imenovani na istu dužnost dva puta uzastopno. Izuzetno, po postupku utvrđenom Poslovníkom, u skladu sa zakonom, mogu biti imenovani još za jedan mandatni period.

Član 228.

Funkcioner koji rukovodi organom uprave i organizacijom lično je odgovoran Skupštini za svoj rad i izvršavanje zadataka i poslova iz djelokruga organa kojim rukovodi kao i za stanje u odgovarajućoj oblasti društvenog života u okviru utvrđene nadležnosti.

Funkcioner odgovara Izvršnom odboru za sprovođenje politike i izvršavanje zakona i drugih akata, za postupanje u skladu sa načelnim stavovima i smjernicama, kao i izvršavanje zadataka i sprovođenje drugih mjera utvrđenih od strane Izvršnog odbora.

Skupština može pokrenuti postupak za razrješenje funkcionera organa uprave i organizacija, i prije isteka vremena za koje je imenovan.

Funkcioner organa uprave i organizacije ima pravo da podnese ostavku ako smatra da nije u mogućnosti da obezbijedi pravilno i efikasno funkcionisanje organa kojim rukovodi, ako smatra da nije u stanju da obezbijedi izvršavanje odredjenog akta Skupštine ili politike koju je utvrdila Skupština, kao i iz drugih razloga.

Član 229.

Sredstva za rad organa uprave i organizacija utvrđuju se u budžetu Opštine zavisno od značaja, složenosti i obima zadataka i u skladu sa kretanjem produktivnosti rada i ličnih dohodaka radnih ljudi u organizacijama udruženog rada.

Član 230.

Prava samoupravljanja radnih ljudi u organima uprave i organizacijama utvrđuju se odlukom Skupštine, u skladu sa ustavom, zakonom i ovim Statutom.

Član 231.

Odlukom Skupštine opštine, na osnovu zakona, može se organizacijama udruženog rada i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama, društvenim organizacijama, udruženjima građana i drugim organizacijama, povjeriti da svojim aktima uređuju odredjene odnose od šireg interesa, da rješavaju u pojedinačnim stvarima o odredjenim pravima i obavezama, i da vrše druga javna ovlašćenja.

Odlukom Skupštine opštine na osnovu zakona, može se odrediti način vršenja javnih ovlašćenja koja se povjeravaju pojedinim organizacijama i zajednicama, kao i

prava Skupštine i drugih organa Opštine u pogledu davanja smjernica tim organizacijama i zajednicama i u pogledu vršenja nadzora u vezi sa vršenjem javnih ovlašćenja.

Član 232.

Opštinski organi uprave i organizacije saradjuju sa odgovarajućim organima drugih društveno-političkih zajednica, mogu sa njima preduzimati zajedničke akcije, razmjenjivati iskustva i koristiti druge odgovarajuće oblike saradnje.

Član 233.

Opštinski organi uprave i organizacije saradjuju sa organizacijama udruženog rada, samoupravnim interesnim zajednicama i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama pitanjima za koja su te organizacije posebno zainteresovane.

U tim pitanjima zainteresovane organizacije imaju pravo iznositi svoje stavove, mišljenja, primjedbe i prijedloge i na drugi način učestvovati u njihovom rješavanju.

XII PRAVOSUDNI ORGANI

1/ Opštinski sud

Član 234.

Sudsku funkciju na području opštine obavlja Opštinski sud.

Opštinski sud ima pravo i dužnost da obavještava Skupštinu opštine o primjeni zakona i o radu suda.

Član 235.

Sudije i građane koji učestvuju u sudjenju u Opštinskom sudu bira i razrješava Skupština opštine.

Sudije i građani koji učestvuju u sudjenju biraju se na određeni period i mogu biti ponovo birani.

Član 236.

Skupština opštine utvrđuje naknadu troškova izgubljene zarade građanima koji učestvuju u sudjenju.

2/ Opštinsko javno tužilaštvo

Član 237.

Opštinsko javno tužilaštvo je samostalni organ državne vlasti koji vrši krivično gonjenje i preduzima zakonom određene mjere za zaštitu interesa društvene zajednice i pravna sredstva radi zaštite ustavnosti i zakonitosti.

Član 238.

Opštinsko javno tužilaštvo ima pravo i dužnost da obavještava Skupštinu opštine o primjenjivanju zakona i o svom radu.

Član 239.

Opštinskog javnog tužioca imenuje i razrješava Skupština opštine.

Opštinski javni tužilac imenuje se na određeni period i može biti ponovo imenovan.

3/ Samoupravni sudovi

Član 240.

Samoupravni sudovi ustanovljavaju se samoupravnim aktom ili sporazumom stranaka, u skladu sa ustavom i zakonom.

Nadležnost, sastav i organizacija samoupravnog suda, kao i postupak pred tim sudom uređuje se zakonom, odnosno aktom o ustanovljenju suda, u skladu sa zakonom.

Član 241.

Samoupravni sudovi ustanovljavaju se kao sudovi

udruženog rada, arbitraže, mirovna vijeća, izabrani sudovi i kao drugi oblici samoupravnih sudova.

XIII OSTALI ORGANI OPŠTINE

1/ Opštinski sud za prekršaje ✓

Član 242.

Vodjenje prekršajnog postupka vrši Opštinski sud za prekršaje.

Opštinski sud za prekršaje ima pravo i dužnost da Skupštini opštine podnosi izvještaje o primjeni i poštovanju zakona i o svom radu.

Član 243. ✓

Predsjednika, sudije i zamjenike sudija Opštinskog suda za prekršaje bira i razrješava Skupština opštine.

2/ Opštinsko pravobranilaštvo ✓

Član 244.

Funkciju pravobranilaštva u okviru prava i dužnosti opštine vrši Opštinsko pravobranilaštvo.

Opštinskog pravobranioca i njegovog zamjenika bira i razrješava Skupština opštine.

Opštinsko pravobranilaštvo podnosi Skupštini opštine najmanje jednom godišnje izvještaj o svom radu.

3/ Opštinski društveni pravobranilac samoupravljanja ✓

Član 245.

Funkciju društvenog pravobranioca samoupravljanja u okviru prava i dužnosti opštine vrši opštinski društveni pravobranilac samoupravljanja.

4/ Opštinski štab za narodnu odbranu ✓

Član 246.

U cilju pripremanja jedinica i službi teritorijalne odbrane i jedinica civilne zaštite, koordiniranja rada na pripremanju ovih jedinica sa odgovarajućim komandama JNA, Sekretarijatom za narodnu odbranu i opštinskim organima te vršenja nadzora nad pripremanjem jedinica civilne zaštite u organizacijama udruženog rada i mjesnim zajednicama, osnovan je Opštinski štab za narodnu odbranu.

Organizacija i način rada Opštinskog štaba za narodnu odbranu utvrđuje se odlukom Skupštine opštine. ✓

XIV · DONOŠENJE I PROMJENE STATUTA

Član 247.

Statut opštine donosi Skupština opštine.

Član 248.

Nacrt Statuta stavlja se na javnu diskusiju najmanje 30 dana prije iznošenja Prijedloga Statuta na diskusiju.

Član 249.

Nakon javne diskusije o Nacrtu statuta, Statutarna komisija priprema Prijedlog Statuta koji se dostavlja zborovima radnih ljudi i građana, osnovnim organizacijama udruženog rada, mjesnim zajednicama, društveno-političkim organizacijama, samoupravnim interesnim zajednicama i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama radi diskusije.

Član 250.

Izmjene i dopune Statuta može predložiti svako vijeće Skupštine opštine, ili najmanje 10 delegata Skupštine opštine.

Izmjene i dopune Statuta vrše se na način predviđen za njegovo donošenje.

Izuzetno, izmjene i dopune Statuta koje se odnose na uskladjivanje odredaba Statuta, s propisima širih društveno-političkih zajednica i na odredbe organizacione prirode, vrše se po postupku koji je predviđen za donošenje odluka Skupštine opštine.

XV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 251.

U roku od jedne godine dana od dana stupanja na snagu ovog Statuta, Skupština opštine i njeni organi uskladiće opštinske propise i druge opšte akte i pojedinačne akte predviđene ovim Statutom.

Član 252.

Danom stupanja na snagu ovog Statuta prestaje da važi Statut opštine Lopare objavljen u "Službenom glasniku opštine Lopare" broj 3/70/.

Član 253.

Ovaj Statut stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku opštine Lopare".

Broj: o23-ol-13
28. februara 1974. godine
L o p a r e

PREDSJEDNIK
SKUPŠTINE OPŠTINE LOPARE
Muhamed Abdurahmanović